

3 1761 06635630 4

PL
3984
L87

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY

WILLIAM H. DONNER
COLLECTION

*purchased from
a gift by*

THE DONNER CANADIAN
FOUNDATION

“ရှေးခေတ်မြန်မာ ကဗျာများ”

လတ်ဗီးယား - ဗုဒ္ဓသာသနာပိုင်

အရှင်အာနန္ဒာ - ရွေးချယ်ပြီး

အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ပြန်ဆိုသည်။

BURMESE CLASSICAL POEMS

SELECTED

and

TRANSLATED

by

The Most Rev. FRIEDRICH V. LUSTIG

Buddhist Archbishop of Latvia

2. 10

“ရှေးစေတီမြန်မာ ကဗျာများ”

လက်စီးယား - ဗုဒ္ဓသာသနာပိုင်

အရှင်ဘဒ္ဒန္တ ဦးကျသိင်္ခ

အဂ္ဂိယကလေးပြန်ဆိုသည်။

BURMESE CLASSICAL POEMS

SELECTED
and
TRANSLATED

by

The Most Rev. FRIEDRICH V. LUSTIG

Burghese Archbishop of Latvia

Sole distributors in the USA & Canada
PARAGON BOOK GALLERY, LTD.
14 EAST 38th STREET
NEW YORK, N. Y. 10016

No part of this collection of translations may be reproduced in any form whatsoever (other than in Burma) without express permission of the Advisory Editor Margaret M. Kardell.

PL
C
L87

Printed and Published by U Khin Pe Gyi, Managing Director,
Rangoon Gazette Limited, Rangoon. (Printer's Registration
No. 0490). (Publisher's Registration No. 0338).

Digitized by the Internet Archive
in 2008 with funding from
Microsoft Corporation

၁၈၇။ အစိုးရအဖွဲ့၏အမိန့်

၁၈၇။ မိမိ၏အမိန့်ကို ထုတ်ပြန်ရာတွင် ပြန်ချီပေးရမည်ဖြစ်ရာ မိမိအထိရောက်သည်ကို ဆည်းပူးခြင်းဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ အဟုသုတ ကုသောဝင်း၏ - ။

၁၈၈။ (လ)(၁) ဘုရင်ဗေဒနာတော်၏ (ဆောင်ပုဒ်ကို) ပတ်ထရပ်(က)
(၁၈၈၄ - ၁၈၈၄) က ဆက်ဆံဖော်ပြသည်။

To Knowledge:

“..... we **acquire** knowledge by giving and receiving.”

Robert, King of Naples
(as quoted by Petrarch, C.E. 1304-1374)

မာတိကာစဉ်

ကျေးဇူးတင်လွှာ။	၁
အချိုး။	

ရွေးချယ်သောကဗျာများ။

ဆေးတံတို	မယ်ခွေ	၁
လူကလေးရေ		၂
တောင်တော		၃
တပေါင်းလ		၄
ပိတောက်ရွှေဝါ	ဦးကြော့	၅
လှည်းယဉ်တော်ကြွကြွ (လေးချိုး)	ဦးရာကျော်	၆
တောဖွဲ့	လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်	၈
ပင်လယ်ခရုများ	ဦးကြင်ဥ	၉
တော်ကဆုန်	ဦးကြော့	၁၀
စံပယ်ပန်း	ဦးပုည	၁၁
အကျွတ်တယ်မှာဝေးတော့မည်	သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရ	၁၂
စစ်ချီ	ဦးကြင်ဥ	၁၄
တောပန်းများ	ဦးကြော့	၁၅
ရွှေသား		၁၆
မိုးဖွဲ့	မြဝတီမင်းကြီးဦးစ	၁၇
သဲစွဲမှတ်စေချင်			
(အဘက သားကို ဆုံးမခန်း)	ဆားတုံဆရာတော်	၈၁

CONTENTS

PAGES

Acknowledgements

Foreword

Selections

Short Pipe	Mae Khwe	...	1
<i>Lu-ga-lay</i>	Author unknown	...	2
Mountains and Forests	Author unknown	...	3
The Month of Tabaung	Author unknown	...	4
The Golden-Yellow Padauk	U Kyaw	...	5
Carved Bullock-Cart	U Ya Kyaw	...	6
Song of the Forest	Princess Hlaing-Teik- Kaung-Tin	...	8
Sea Snails	U Kyin U	...	9
The Royal Kason	U Kyaw	...	10
Jasmine	U Ponnya	...	11
Deliverance Cannot Be Far Distant	Shin Maharattathara	...	12
Military March	U Kyin U	...	14
Forest Flowers	U Kyaw	...	15
Dearly Loved Son	Author unknown	...	16
Rain	Myavadiwungyi U Sa	...	17
Take to Heart (A Father's Admonition to Son)	Sahton Sayadaw	...	18

မာတိကာစဉ်

မြမန်းစကြာ	ဦးပုည	၂၁
ဆေးလိပ်သက်ဆောင်	မယ်ခွေ	၂၂
လယ်သမား	ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ	၂၃
ကောက်ပျက်သီချင်း		၂၄
မယ်ခုမျှော်	လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်	၂၅
ချစ်ပုန်းငယ်ခွကြိုက်ဆုံ - ခဲချင်း	မောင်ထွား	၂၇
ပြုံးမိတယ်	ဦးကြီး	၂၈
မြတ်ဗညာ	စတုရင်္ဂဗလနှင့်နေမျိုးမင်း		
	ထင်ကျော်ခေါင်	၂၉
ဒါနဖွဲ့	ရှင်တေဇာသာရ	၃၁
သံဝေဂ	ဦးခိုင်	၃၃
ပူသမျှ	ဦးကြော့သွီး	၃၄
ခွေင့်မဖန်	ဦးကြော့သွီး	၃၅
ဓမ္မတာ(မျက်ခပြေလင်္ကာ)	အနန္တသူရိယ	၃၆
မိုးငြိမ်းပြုသော စာအုပ်များ		၃၇
ရုက္ခဗေဒအခေါ် အဝေါ်များ		၃၈

CONTENTS (Contd.)

		PAGES
<i>Mya Man Setkya</i>	U Ponnya	... 21
Present of a Cheroot	Mae Khwe	... 22
A Peasant	Wungyi Padethayaza	... 23
Paddy Planting Song	Author unknown	... 24
I Am Longing	Princess Hlaing Teik-Kaung-Tin	... 25
Love in Secret Encountered	Maung Thwa	... 27
I Would Smile	U Kyi	... 28
Noble Wisdom	Chaturinga Bala and Nemyo Min Tin Kyaw Khaung	29
Donations (Dana)	Shin Tezothara	... 31
Remorse	U Khaing	... 33
Painful As It Is...	U Kyaw Thamee	... 34
No Cooling of Anguish	U Kyaw Thamee	... 35
The Nature of Things (Release from Anger)	Anantasuriya	... 36
Sources & References	—	... 37
Botanical Glossary	—	... 38

“ကျေးဇူးတင်လွှာ”

ကျွန်မ၏ အမေရိကန် ဘာသာစကား သင်တန်းသို့ လာရောက် ဆည်းပူးကြသော သင်တန်းသားများထဲမှ မြန်မာရဟန်းတော် တပါးက ကျွန်မနှင့်ကျွန်မ ခင်ပွန်းသယ်အား၊ သူ၏ ဆရာသမား တဦးဖြစ်သူ အရှင်အာနန္ဒာနှင့် တွေ့ဆုံပေးပါသည်။ အရှင်အာနန္ဒာမှာ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့်တကွ၊ မြန်မာတို့၏ နေမှုထိုင်မှုအပြင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ အထူးသက်ဝင်ယုံကြည်စွာဖြင့်၊ လေ့လာလိုက်စားနေသူပင်ဖြစ်ပါသည်။

အရှင်အာနန္ဒာ၏ နောက်ကြောင်းမှာ စိတ်ဝင်စားလှဘွယ်ရာ ကောင်းလှပေသည်။ ထူးထွေ ကဲ့ပြားလှသည့်၊ ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ် အမျိုးမျိုး၌၊ နှစ်ရှည်လများ နေထိုင်လာခဲ့ရသူ ဖြစ်သည်နှင့်အညီ၊ ယဉ်ကျေးမှုရေးရာနှင့် ပတ်သက်လာလျှင်၊ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်၊ ထိုးထွင်းသိမြင် နားလည် သဘောပေါက်တတ်သော သူပင်ဖြစ်ပါ၏။ (၁၉၁၂)ခုနှစ်တွင်၊ အက်စတိုးနီးယား၌၊ ၎င်းအား မွေးဖွားခဲ့၏။ ပြင်သစ်ပြည် ပဲရစ်မြို့ရှိ ပြင်သစ်ကောလိပ် (College de France) တွင် ပါမောက္ခဆင်(လ)ဗိန်လယ်ဗီ၏ ထံမှ၊ အရှေ့တိုင်း ဘာသာစကားများကို ဆည်းပူးခဲ့၏။ အသက်(၁၈)နှစ်တွင် လတ်ဗီးယား၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းဘောင်သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ပေသည်။ အရှေ့ဖျားဒေသ၌ ခရီးဥဒဟို သွားလာခဲ့၏။ တရုတ်ပြည်နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကာလအတန်ကြာမျှ နေထိုင်ခဲ့ပေသည်။ မြန်မာပြည်တွင် လွန်ခဲ့သည့် (၁၇)နှစ်ခန့်က စတင်၍နေထိုင်လာပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မြန်မာမှု၌ သူအထူးသဖြင့် စိတ်ပါဝင်စားလာပေ၏။ ၁၉၆၂ခု မေလတွင် သူ၏ဆရာဖြစ်သူ သာသနာပိုင်တင်နီဆင်း(၈)၏ ညွှန်ကြားချက်အရ၊ ယခုအိန္ဒိယပြည်တွင် နေထိုင်လျက်ရှိသော ဒလိုင်လားမား က အရှင်အာနန္ဒာအား လတ်ဗီးယား သာသနာပိုင်ဘွဲ့ကို နှင်းအပ်လိုက်ပေသည်။

အရှင်အာနန္ဒာနှင့် ကျွန်မတို့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကြသည့်အခါတွင် မြန်မာကဗျာများအား အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရန် သူ့စိတ်ဝင်စားနေသည့် အဖြစ်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျွန်မတို့ကလည်း၊ ဝိုင်းဝန်းအားပေးပြီး လုပ်ငန်း အကောင်အထည် ပေါ်ပေါက်အောင် ကြိုးပမ်းရန်၊ သူ့အား တိုက်တွန်းပါသည်။ ဤတွင် အရှင်ဣန္ဒဝံသ (ဓမ္မာဓရိယ) နှင့်တကွ အခြားသိကျွမ်း နီးစပ်ရာ ရဟန်းတော်များ၏ အကူအညီဖြင့် သူ၏လုပ်ငန်း စတင်ပါတော့သည်။

ACKNOWLEDGEMENTS

A young Burmese *Upazin* (monk) who was one of the first pupils in my American Conversation classes later introduced my husband and me to his Guru, The Most Reverend Friedrich V. Lustig, whom we found to be a most interesting expounder on Burmese culture, the Burmese way of life and Buddhism.

Having lived midst many different cultures for long periods of time The Reverend Lustig's background is such that he brings to any cultural discussion a broad symphony of understanding. He was born in Estonia in 1912, studied Oriental Languages under Professor Sylvain Levi at the College de France in Paris, and joined the Buddhist order in Latvia at the age of eighteen. He has traveled extensively in the Far East having spent quite some time in China and Thailand. For the last seventeen years he has been living in exile in Burma, a country in which he is deeply interested. (1) In May of 1962 after the demise of his Guru, The Most Reverend Archbishop Tennisons, The Reverend Lustig was elevated as Archbishop of Latvia by His Holiness the Dalai Lama who is now living in exile in India.

In the course of our discussions with the Reverend Lustig we found that he enjoyed interpreting Burmese poetry and so we encouraged him to set down a number of his translations of Burmese classical poems. This he did in conjunction with Reverend Eindawuntha and other monks of his acquaintance.

(1) In 1952 the Government of the Union of Burma published a musical collection entitled "Classical Burmese Music"—Prepared For Piano By the Right Rev. Friedrich W. A. Lustig. After The Piano Presentation By Saya Myaing Under The Supervision of U Po Lat, Secretary, Ministry of Union Culture.

အရှင်အာနန္ဒာ၏ ဘာသာပြန် ကဗျာများကို မြန်မာမိတ်ဆွေနှင့် နိုင်ငံခြား မိတ်ဆွေများအား၊ ပြသကြည့်ရာ၌၊ အများအပြား စိတ်ပါဝင်စားလာကြပြီး၊ လူတိုင်း သိရှိ ခံစားနိုင်အောင် ဖြန့်ချိရန် ၎င်းတို့က တိုက်တွန်းကြပါသည်။ ဤသို့လျှင် ဘာသာပြန် ဤကဗျာကျမ်းကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရန်၊ ကျွန်မတို့ ဆုံးဖြတ် ချက်ချလိုက်ပါသည်။

ထိုနောက်၊ ကျွန်မတို့တတွေ လုပ်ငန်းကို စတင်ကြပါတော့သည်။ တကြောင်း ချင်း၊ တပိုဒ်ချင်း၊ ဟန်ပန် အနေအထားနှင့်တကွ၊ ဘာသာပြန်ဆိုမှု၊ စာဆို၏ အယူအဆ၊ မပျက်ပြားအောင် ဘာသာပြန်ဆိုမှုတို့အတွက် ကြိုးပမ်းရပါသည်။ နိုင်ငံခြားသားများ မြန်မာကဗျာကို အာရုံစိုက်စားနိုင်စေရန် စာဆို၏မူရင်းအဘော် အတိုင်း တိကျရေးမှာ အထူးပင် အရေးကြီးလှပေသည်။ ဟန်ပန်အနေအထား ဆန်းစစ်ရေး၊ ဘာသာပြန်ဆိုချက်များအား တခုနှင့်တခု နှိုင်းယှဉ်ဆန်းစစ် ဝေဖန် ရေး၊ ဘာသာပြန်ဆိုရန် သင့်တော်မည့် မြန်မာကဗျာများ ရွာဖွေစုဆောင်းရေး စသည်တို့အတွက် မြန်မာကဗျာ ဝါသနာရှင်များနှင့် သုတေသီများ၏ အကူအညီ ကိုလည်း ယူရပါသည်။ ဘာသာပြန် လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်နေသူများအတွက် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုချက်သာမက မြန်မာကဗျာကိုလည်း ပူးတွဲ တင်ပြထား သည်ပင်ဖြစ်ရာ၊ ၎င်းတို့အနေနှင့် ကျွန်မတို့၏ ကြိုးပမ်းချက်အပေါ်၌ ထပ်မံ အရောင်တင်လိုက် တင်နိုင်သည်ပင်ဖြစ်ပေ၏။

နိုင်ငံခြားဘာသာရပ် တခုခုကို လိုက်စားသူတိုင်း တွေ့ကြုံ ရတတ်သည့် အခက်အခဲတခုရှိ၏။ ရာသီဥတု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ အယူအဆ အတွေးအခေါ်၊ ကိုး ကွယ်သည့်ဘာသာ - သမိုင်းအစဉ်အလာ စသည်တို့ ကွဲပြားချက်ပေါ်တွင် မူတည်၍ လူမျိုးတမျိုးနှင့်တမျိုးအာရုံစိုက်စားချက်ကို သရုပ်ဖော်ရာ၌ သူ့ ရှုဒေါင့်မှသူ့ အမြင် ဖြင့် သရုပ်ဖော်သွားတတ်ပေသည်။ တဦးနှင့်တဦး တူချင်မှလည်း တူပေမည်။ အထူးသဖြင့် အရှေ့တိုင်း၏ ဗုဒ္ဓဝါဒ အတွေးအခေါ် သဘောတရားများ၏ နှက်နဲ ပုံကို ကမ္ဘာသုံး အင်္ဂလိပ်ဘာသာရပ်သို့ ယနေ့နိုင်ငံခြားသားများက အဓိပ္ပါယ် ပြန်ဆိုရာ၌ အမျိုးမျိုး၊ ထွေပြားသွားတတ်ပေသည်။

ဤစာအုပ် ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အချိန်ယူ၍ အကြံဉာဏ် ပေးကမ်းကာ ဝိုင်းဝန်းကူညီကြသော မြန်မာနှင့် နိုင်ငံခြားသား မိတ်ဆွေများအား ကျေးဇူး အသူးတင်ရှိပါ၏။ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် စီကုံးရာ၌ ကူညီသူ မစ္စစ်ဂျန်

We shared these interpretations among Burmese and foreign friends. Much interesting discussion ensued and many people urged us to share these poems with all and this we decided to do.

We then set to work in earnest and had to decide on such issues as strict line and style translation versus interpretation of ideas and opted for this latter approach as we felt it would prove more interesting to most foreigners. To Burmese scholars and philologists we leave the more important academic tasks of analysis of style, comparison of various translations, and the presentation of a compilation of all Burmese poems that lend themselves to translation. For the "armchair" translators we have included the Burmese Text so that they might have the enjoyment of improving upon our work.

As any student of a foreign language soon learns, there are many ways of expression in his own language which do not have exact equivalents in other languages due to differences in climate, culture, philosophy, religion, and history. These differences are perhaps most difficult to overcome when moving from a philosophically oriented Buddhist script language to the theocentrically based International English language used by most world travelers today.

ဒဗလျူနီ (ဗ)၊ အကြံဉာဏ် ပေးကမ်းခြင်းဖြင့် ဝိုင်းဝန်းကူညီသူ ပါမောက္ခ ဦးအေးမောင်။ သီးခြားဘာသာပြန်ဆိုခြင်းဖြင့် ကူညီသူ ဦးစမ်းမောင် တို့အား လည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ အရှင်အာနန္ဒာ၏ လက်ရာကို ခန့်မှန်းနိုင်ရန်အတွက် ၁၉၅၂ခုနှစ်၌ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန အတွင်းဝန် ဦးဘိုးလတ်၏ ကြီးကြပ် စီစဉ်ချက်အရ စန္ဒယားဆရာမြိုင်၏ စန္ဒယား တီးကွက်ကို ကမ္ဘာသုံး ဂီတ သင်္ကေတဖြင့်၊ အရှင်အာနန္ဒာ ပြုစုလိုက်သော ‘ရှေးရိုးမြန်မာပန်တျာ’ အမည်ရှိ ဂီတသင်္ကေတ ကျမ်းတကျမ်းကို ရရှိသည့် အကွက်လည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါ၏။ မြန်မာကဗျာများကို လက်နှိပ်စက်ဖြင့် ရိုက်ပေးသော ဒေါ်ဒေါ်လီခိုင်။ ရုက္ခဗေဒ စာအုပ်များတွင် စိတ်မဝင်စားဘဲ ကဗျာမူ၌သာ စိတ်ဝင်စားသူဖြင့် ကျွန်ုပ်အား အကူအညီပေးသူ ကျွန်မ၏ ဥယျာဉ်မှူးနှင့်တကွ စာမူအသီးသီးကို ဘတ်ဂျူပြီး အကြံဉာဏ် အမျိုးမျိုး ပေးကြသော မိတ်ဆွေများအားလည်း ကျေးဇူး တင်ရှိပါသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ဤစာအုပ်မှာ၊ တဦးတယောက်တည်း၏ ကြိုးပမ်း ချဲ့ကြောင့်မဟုတ်ဘဲ အများ၏ ကြိုးပမ်းချက်ကြောင့်၊ အကောင်အထည် ပေါ် ပေါက်လာရသော စာအုပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ အယူအဆ ကွဲပြားချက်များရှိ ပါကလည်း၊ ခွင့်လွှတ်ပါရန် အနူးအညွတ်၊ တောင်းပန်အပ်ပါ၏။

လွန်ခဲ့သည့် သုံးနှစ်တာမျှသော ကာလပတ်လုံး မြန်မာနိုင်ငံထုတ် အင်္ဂလိပ် သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းများမှ ရရှိသော အတွေ့အကြုံဖြင့် ပါဠိနှင့်မြန်မာ ကဗျာကို ခေတ်သုံးမြန်မာစကားပြေသို့ ပြန်ဆိုရေး၊ သို့မဟုတ် ကမ္ဘာသုံး အင်္ဂလိပ် ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရေးထက် ပိုမိုစိတ်ဝင်စားဘွယ်ရာကောင်းသော လုပ်ငန်းမရှိပြီ ဟူ၍၊ ကျွန်မတို့ ခန့်မှန်း သိရှိရပါသည်။ ကဗျာတခုကို ဘာသာစကား တခုခုသို့ ပြန်ဆိုရာ၌၊ မိမိ နိုင်နိုင် နင်းနင်း ပြောဆို သုံးစွဲနေသော၊ ဘာသာစကားသို့ ပြန်ဆို ရသည့် အဖြစ်ကား ပိုမို ကောင်းမွန်ပြီး အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ဝနိုင်ပေသည်။ လူတိုင်းလည်း ဤသို့ ကြိုးစားစေချင်သည်။ အခြားသူများ ကြိုးစားအားထုတ်ရန် ကိုလည်း ကျွန်မတို့က တိုက်တွန်းအပ်ပါ၏။ ဤသို့ ကြိုးစားရင်းဖြင့် တဦးနှင့် တဦး သိရှိနားလည်မှု ပိုမိုထွန်းကားလာမည်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

မာဂရက်၊ အမ်၊ ကားဒဲ(လ်)၊

အကြံပေး အယ်ဒီတာ၊

We are indebted to many Burmese and foreigners who helped and who gave their time and ideas: particularly to Mrs. John W. Neave for her assistance in helping us to achieve a smoother presentation in English, to Professor U E Maung for his helpful suggestions, to U San Maung for his independent translations which we used to check against The Reverend Lustig's, to Daw Dolly Khaing for the typing of the Burmese sections, to my Burmese gardener who disagreed with the botany books, and most of all to those who have read the manuscript and given their suggestions. Certainly our results are a composite effort and many points strongly argued had to be compromised and will be disputed.

We know from reading Burmese English language newspapers for the past three years that there is probably no more interesting subject in Burma than that of the proper interpretation of Pali and of poetical Burmese into modern Burmese or into International English. And quite obviously no interpretation of a poem in any other language of sounds can give the exact true flavor and meaning as in its own language of sounds but one can try. And in the trying perhaps we may encourage others to try and we shall all gain from our further mutual understanding.

Margaret M. Kardell,
Advisory Editor.

October 31, 1966.

အချိုး

ကဗျာလင်္ကာသည်၊ လူတစ်ဦး တယောက်အား ၎င်း၏ ပတ်ဝန်းကျင်ထက် ပိုမိုရင့်ကျက် တည်ကြည်စေပြီး အတွေးအခေါ်လည်း ပိုမို ရင့်သန်စေနိုင်၏။ ကြမ်းတမ်းခက်ခဲသော ဘဝလမ်းခရီးကြောင့် တွေ့ဝေယိမ်းယိုင်လျက်ရှိသော စိတ်ဓါတ်အား - ကဗျာလင်္ကာဖြင့်သာ -တည်ငြိမ်သည့်အဖြစ်သို့ ရောက်စေနိုင်၏။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုရလျှင် ကျွန်ုပ်တို့ နေ့စဉ် ကြုံတွေ့နေရသော ဘဝဇာတ်ခုံအား လည်း၊ ချစ်ခင်နှစ်လိုဘွယ်သောအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိစေရန် ကဗျာလင်္ကာကသာလျှင် ပို့ဆောင်ပေးနိုင်ပေသည်။

‘ယဉ်ကျေးမှု’ ဟူသော စကားရပ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို လူတိုင်း၏ စိတ်အာရုံအား လှုံ့ဆော်ပေးနိုင်သည့်၊ ကဗျာဖြင့် ပြည့်ဝသော ခံစားချက်များဖြင့်သာ သရုပ်ဖော်ပေးနိုင်စွမ်းရှိပေသည်။ ဤသို့သော ဂုဏ်ဒြပ်မျိုး ရှိခြင်းကြောင့်ပင် ဂီတဆန်သော မြန်မာ့ကဗျာ၌ ကျွန်ုပ်အာရုံ ကပ်ငြိမိပြီး မြန်မာ့ကဗျာကို မလိုက်စားဘဲ မနေနိုင်သော အဖြစ်မျိုးသို့ ရောက်ရှိလာရခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

လူ့လောကတွင် သရုပ်ဖော် စရာကား များပြားလှပေ၏။ မြန်မာ့ကဗျာတွင် ဘဝနှင့်ပတ်သက်၍ စိတ်အာရုံခံစားမှုနှင့် စာရိတ္တရေးရာ အတွေ့အကြုံများကို ထူးထူးကဲကဲ သရုပ်ဖော်ထားပေသည်။ သာမန်လူတန်းစား တဦး၏ ဘဝအတွေ့အကြုံကို လေးလေး နက်နက် သရုပ် ဖော်ထားရာ၌၊ မကြာခဏ ဆိုသလိုပင် ထိုသရုပ်ဖော်မှု ပါဝင်သော ကဗျာသည် ဂီတအဖြစ်သို့ အသက်သွင်းခြင်းကိုပင် ခံယူရရှိပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဂီတဆန်သော မြန်မာ့အနုပညာသည် နှစ်ပေါင်း ကြာညောင်းလာသော်ငြားလည်း ယနေ့ထက်တိုင် ဂုဏ်မသိမိဘဲ ထယ်ထယ်ဝါဝါဖြင့် အသွေးအရောင် ကြယ်ဝ ကောက်ပြောင်မြဲ တောက်ပြောင်နေကာ ကဗျာဝါသနာရှင်တို့၏ စိတ်အာရုံအား အမြဲတမ်း လှုံ့ဆော်နှိုးဆွနေဆဲပင်ဖြစ်ပေ၏။

မြန်မာ့ကဗျာသည်၊ ကျွန်ုပ်အဘို့တွင် ထူးကဲသော အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်လျက် ရှိပေ၏။ မြန်မာလူမျိုးတို့သည်ကား စာနာမှုတရား ပြည့်ဝလှ၏။ ရရှိခံစားအပ်သော စာနာမှုကိုလည်း အတုန့်အပြန်အားဖြင့် ပြန်လည် ကျေးဇူးပြုတတ်၏။ လူမျိုးတမျိုးအနေနှင့် မွေးရင်းဗီဇ ထက်သန် ပြောင်မြောက်လှ၏။ ၎င်းတို့သည်

FOREWORD

Poetry enⁿobles a person and elevates him above his petty environment. It can guide a wavering mind through the daily rough course of life to a safer position. And, in a way, it can make our everyday life a thing of beauty.

Only poetic, elevated emotions, stirring the imagination of all, can lay bare the meaning of a culture. For this reason I am attracted by Burmese lyrical art and find the poetry of Burma irresistible.

Apart from universal human themes, ever present in Burmese poetry is an intense expression of a spiritual way of life and the ethical experience. The profound active humanism of the common man is verbally outlined in a form which often turns their poetry into music. That is why the Burmese lyrical art with centuries-old traditions, rich and variegated, arouses a wondering and eager interest.

Burmese poetry has for me a quite special significance. A people of rich and responsive human sympathy, the Burmese are very gifted as a race. They built Pagan, a striking testimony to their spiritual insight. A nation which has such capacity possesses inexhaustible possibilities.

၎င်းတို့၏ စိတ်ဓါတ်ရေးရာ ဖွမ်းဉာဏ်ရည်ထက်သန်ပုံကို သက်သေ ထူပြရာရောက် သည့် ရှုမငြီးနိုင်သော ပုဂံ ကဲ့သို့သော မြို့မျိုးကိုလည်း တည်ဆောက်ခဲ့၏။ ဤကဲ့သို့သော အရည်အချင်းမျိုး ပြည့်ဝသည့်လူမျိုး၌ အမျိုးမျိုး အထွေထွေ စွမ်းဆောင် နိုင်သော အရည် အသွေးမှာ မကုန်ခမ်း နိုင်အောင်ပင် များပြား လှပေ၏။

ယခုဖော်ပြပါ မြန်မာ ကဗျာများကို အင်္ဂလိပ် ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရာ၌ အဓိပ္ပါယ် တိကျမှန်ကန်စေရန်နှင့် ကဗျာစာဆို၏၊ အဘော်အတိုင်း ရှိနေစေရန်၊ တတ်နိုင်သမျှ၊ ကျွန်ုပ်ကြိုးပမ်း ထားပါသည်။ သို့သော် ကဗျာကို မြင်ကာမျှဖြင့် ကဗျာစာဆို၏ စိတ်ကူးထဲသို့ ဝင်ရောက် ဆန်းစစ်ရသည့် အရေးမှာ မလွယ်ကူ လှပေ။ သင်္ချာပုစ္ဆာတရပ်ကို၊ တွက်ချက်သကဲ့သို့၊ တိတိကျကျ၊ အဖြေထွက် ချင်မှလည်း ထွက်ပေမည်။ သို့သော် ကျွန်ုပ်အနေနှင့် တသမတ်တည်း ကြိုးကြိုး ပမ်းပမ်း ဆောင်ရွက်လာခဲ့ပေသည်။ ဤကျမ်းကို ပြုစုရာ၌ ခက်ခဲသော ကဗျာ များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပေးသည့်၊ အရှင်ဣန္ဒဝံသ (ဓမ္မာစရိယ) (ဗောဓိကုန်း ကျောင်းတိုက်၊ ရန်ကုန်) နှင့်၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက် အကူအညီ ပေးသော မောင်အောင်ခင် တို့အားလည်း ကျေးဇူးအထူး တင်ရှိပေသည်။

မြန်မာ့ကဗျာမူတွင် ဂရု လဟု စသည့် အသံတိမ်၊ အသံနက်ထားသို့မူ၊ သုတိဩဘာ၊ သာယာငြိမ်ငြောင်းစေမှု စသဖြင့် အသံအားဖြင့်၊ သာယာနာ ပျော်ဘွယ်ဖြစ်စေသည့် စပ်ဆိုမှုများလည်း များပြားလှပေသည်။ ယခုအခါတွင် ဤကဲ့သို့သော ကဗျာမျိုးကို အဓိပ္ပါယ် ဖော်ထုတ်ရေးမှာ မလွယ်ကူလှပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မြန်မာ့ကဗျာ၌ စပ်ဆိုဖွဲ့နွဲ့မှု တင်စားမှု အစရှိသည်တို့မှာ အဓိပ္ပါယ်တမျိုးထက်မကဘဲ၊ အမျိုးမျိုး ထွေပြားနိုင်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေ၏။ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်းနှစ်ရာခန့် အတွင်း၌လည်း သိပ္ပံပညာရပ် တိုးတက် ထွန်းကား လာမှုကို အကြောင်းပြု၍ မြန်မာ့ ဝေါဟာရ၌၊ စကားလုံး အသစ်အဆန်းများ၊ အဓိပ္ပါယ် အသစ်အဆန်းများ ပြည့်လျမ်းလာခဲ့ပေသည်။ အချို့စကားလုံးများမှာ အသုံးနည်းပြီး ပေါ်ရာဏအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားရပေသည်။ ဤအကြောင်း ကြောင့်ပင် မြန်မာ့ကဗျာကို မြန်မာတဦးပင်လျှင် ကဗျာစာဆို၏ မူရင်း အဘော် အတိုင်း၊ မူရင်းအထင်အမြင် အတိုင်း မမြင်နိုင်တော့ဘဲ၊ ကွဲပြားသော အသိ အမြင်ဖြင့်သာ၊ ရှုမြင်တတ်ပေ၏။ ထို့ကြောင့် ရှေးခေတ်ကဗျာအချို့ကို၊ ဘာသာ ပြန်ဆိုရာ၌၊ အခက်အခဲလည်း တွေ့ခဲ့ရပေ၏။

In translating these Burmese poems I have tried to catch the correct meaning and to remain scrupulously faithful to the author's expressions. But to see what a poet or poetess saw passing before his or her mind's eye when the original lines were composed, is something which cannot be solved like a mathematical formula. I worked patiently and conscientiously, and am grateful to Rev. Eindawuntha, a Buddhist monk of Bawdigone Kyaung, Rangoon, who offered counsel to me in analysing the most perplex metrical lines; and to Maung Aung Khin for his practical assistance.

The Burmese patterns of intonation and well recognized melodic phrases of the times obviously governed the original compositions. Today to decipher such particular words or groups of words sometimes makes one uncomfortable, because Burmese word arrangements may often express more than one meaning. Also during the last two centuries or so the Burmese language has been greatly enriched by the accession of new words and new meanings due to scientific advancement. In the process a large number of old words and arrangements have become obsolete; and the Burmese reader often has a present understood meaning quite different from the original. Some of the difficulties encountered in translating older poems stem directly from these circumstances.

ယခုဤဘာသာပြန် မြန်မာ့ကဗျာများကို ဘတ်ရှုရသော နိုင်ငံခြားသား
တဦးတယောက်သည် ဂီတဆန်သော မြန်မာ့ကဗျာ၌ စိတ်ငင်စားကာ ကဗျာ
ဉာဏ်ရည်ပြည့်ဝသော မြန်မာလူမျိုးတို့၏ အကွေးအခေါ် အယူအဆနှင့် ခံစား
ချက် အဝဝအား အနည်းငယ်မျှပင် ဖြစ်စေ ရှုတတ် မြင်တတ်သည်ဟု ဆိုလျှင်ပင်
ဤကျမ်းပြုစုရေး ကျိုး နပ်ပေပြီဟု ယူဆခံပေသတည်း။

‘အရှင်အာနန္ဒာ’

လတ်ဗီးယား ဗုဒ္ဓသာသနာပိုင်။

အက်စတိုးနီးယား လတ်ဗီးယားနှင့်

လစ်သူအင်နီးယား၏ သံသရာဇာ။

ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကြီး၊ ရန်ကုန်မြို့။

I shall consider my labor amply rewarded if these translated Burmese lyrics prove interesting to today's foreigners and help them share, even in a very small degree, the innermost thoughts and feelings of the talented Burmese people.

Friedrich V. Lustig (Ashin Ananda),
Buddhist Archbishop of Latvia,
Sangharaja for Estonia, Latvia & Lithuania,
Great Shwedagon Pagoda, Rangoon.

April 26, 1966.

ဆေးတံတို

ဆေးတံတို တညှို့လောက်၊ ရေဘုသောက်တော့ပေး၊
မယူလိုက်က မိုက်လို့ထင်၊ ယူလိုက်ပြန်က ကြိုက်လို့ထင်၊
သောက်ရောင်၊ ကုစင်ဖွင့် ထောင်ခွဲကျွဲ၊
ညှို့နဲ့ ရှဲလေး။ ။

“ပယ်ခွေ”

SHORT PIPE

A pipe...a puff...
short as a finger...
I give you
for smoking.

"If I do not take it
you will think me crude
If I accept it
you will think I like you.

If you want me
to smoke it
put it near the bed,
my dear one."

Mae Khwe.

Mae Khwe was the daughter of the Mayor of Sittaung and she was married to a Maung Swe. When King Bodopaya (Bodawphaya) ascended the throne in 1782 C.E., Mae Khwe became a Court Poetess.

C.E. means Christian Era.

လူကလေးရေ

လူကလေးရယ်ငို၊ ခိုဖမ်းလို့ပေး၊

ခိုဖြူခိုပြာနက်ကယ်၊ ဖမ်းခက်လှလေး။

LU-GA-LAY

Oh little boy crying!
I would I could
Catch you a pigeon
White, blue or black

Oh little boy
How hard it is
To catch a pigeon
White, blue or black.

A lullaby.

Author unknown.

Lu-ga-lay may be translated young son or little boy as the song although originally sung by those caring for small princes is now sung in the same fashion by modern mothers and fathers.

တောင်တော

တောင်တောရယ်သာ၊ မာလာကငုံဖူး၊

တပင်ကိုနှစ်ပင်ရှက်တယ်၊ ကျေးငှက်ကမြူး။

MOUNTAINS AND FORESTS

Ah... beautiful...

The mountains

The forests

The quivering buds

The trees caressing one another.

The birds frolicking with joy!

Author unknown.

တပေါင်းလ

တောင်ထိပ်ပေါ်မှာ နွယ်ချိုနှောလို့၊

ဥဩတူန့်တဲ့ လရာသီ။

ဖက်ဆွတ်ကယ် သပြေပန်း၊ လန်းပြန်ခဲ့ပြီ။

တပေါင်းလရယ်ဘဲ ပွဲဘော်ခို၊ သရဖီနဲ့

ကံ့ကော်ပန်း။

ပုပ္ပိုးတောင်တော်သာက။

မွှေးလာချက်ဆန်း။

THE MONTH OF TABAUNG

On mountain tops sweet *nwe-kyo* creepers
Bloom midst other blooms
And *thabye* leaves and *pet-sut* flowers
Are once again pure bright colors.

On the Festival of Tabaung
Tharaphi and *gangaw* open into flower
And fragrance pervades everywhere
On *Mount Popa*.

Author unknown.

For more detailed information on flowers and trees
see page 38.

The Festival of Tabaung is on the full moon day of March
which is the last lunar month (February-March) in the
Burmese calendar.

Mount Popa is over 4,000' above sea level and lies in
Central Burma near the ancient city of Pagan.

ပိတောက်ရွှေဝါ

လတန်ခူးပေမှို၊ အလှထူးပါဘိ၊ မြဲမြဲဖူးရယ်ဘဲ
ခိုင်ရွှေဝါ။ ။

တကယ်တမ်းသာဖြင့်၊ ဘယ်ပန်းသော် စံမတူဘူ၊
နန္ဒမူ ဖန်ကူထိပ်မှာလှ၊ ပစ္စေကာချွေးတော်
သိပ်ရတယ်၊ ဧရိပ်ဆာယာ။ ။

တနှပ်တွင် သည်တလပေပ၊ တလတွင် တရက်ဆဲ၊
ခက်ခဲတဲ့ရက်ဗုဒ္ဓါ၊ ပွင့်ရှာကြစုံမြိုင်တွင်း။ ။

မြူမင်းလွင်ထန်၊ ကြူသင်းတချိန်ယံမတော့၊
ရွှေဝတ်ဆံ့တံညောက်ကယ်နှင့်၊ ခါသကြိန်ဂိမ္မာန်
ရောက်ပြန်တော့၊ သိန်သရေထိန်ဝေလို့ တောက်တဲ့ပြင်၊
လမ်းတလျှောက်သင်းပါဘိ၊ ဆန်းသလောက်မလင်းနိုင်ဘူး၊
ပန်းပိတောက်မင်း။ ။

“ဦးကြော့”

THE GOLDEN-YELLOW PADAUK

In the month of *Tagu*
 From emerald green leaf-clusters
 Bloom forth golden-yellow flowers.

Truly what other flowers
 Can compare with these in beauty
 There in *padauk's* cool breczy shade
 Where the flow of sweat ceases
 At the entrance to *Nanda Cave*—
 Retreat of the *Pacceka Buddha*.

During one month in a year
 During one day in that month
 During that Day for the Buddha
Padauk blooms forth in the forest.

Summertime!
 The time of *Thingyan* has arrived.
 And glorious is the golden pollen
 Mistily blown from *padauk*
 And spreading its fragrance
 Along forest roads.

No one can describe all the marvels
 Of this royal flower
Padauk!

U Kyaw.

U Kyaw flourished in the reign of King Mindon
 (1853-1878 C.E.)

Tagu is the first Burmese lunar month (part of April and of May).

Nanda Cave is a mythological name for a cave supposedly situated somewhere in a jungle and to which no ordinary being has access. Only super beings—Buddha, *Pacceka Buddhas*, and Nat Spirits or the like—may stay in this cave.

Pacceka Buddha is a Buddha who has attained enlightenment but who does not preach to the world.

လှည်းယဉ်တော်ကြွကြွ (လေးချိုး)

ပွဲဆင်တော် ပြသပေးရန်မို့
လှည်းယဉ်တော် ကြွကြွလေးရယ်နဲ့
မမလေးကိုဘဲ လိုက်ဖို့ခေါ် ။

တချို့က ချောသနဲ့
တို့တောနယ် ရွာတစ်ခုမှာတော့
မြို့ကျောဖွယ် တန်ဆာဆင်ကြပုံက
အပြာတွင် မဲရောင်ခရမ်းရယ်နဲ့
ပဝါဆင် ဖဲစောင်မှ ဆန်းတယ်လို့
ထာဝစဉ် ပွဲဘောင်ကို မြန်းကြတယ်
ကဲ ပြောင်ခန်းဖော်တယ်နော်ကွယ်
လှည်း ဆောင်ပန်းပေါ် ။

တူပြိုင်ကာ နှစ်ယောက်တွဲပါလို့
ချူမြိုင်စွာ ခလောက်ဆွဲတဲ့ပြင်
နောက်လှည်းက ရွှေလှည်းကို ကျော်
ဟေ့ဟဲ အော်လို့ သောင်းညံကြွေး
ကွေ့လွဲချော်လို့ မောင်းပြန်သေး။

CARVED BULLOCK—CART

In his carved bullock-cart
He takes his girl to the *pwe*

Many are the beautiful girls
In his village district;
Some are better dressed
Than the girls in town
And as they go to the *pwe*
Sitting up front in the carts
Attention they attract
With their blue, black
And violet hued kerchiefs
Round their necks
And small satin stoles
On their shoulders.

Each young man and his girl
Snugly sitting side by side.

As the cart from behind
Overtakes the cart in front
Bells of wood and metal ring;
Young men yell across to each other
Racing with their carts
Moving abreast of one-another
One cart on the road
The other close-by.

A *pwe* is a stage performance including music, dancing repartee, singing and folk opera. Most of the poems included in this book were first heard by the Burmese people at some *pwe*.

တို့အလျင်

မြို့အဝင် သညာဂုဏ်ကြောင့်

သို့မှပင် မြင်ခါကြုံတော့မယ်လို့

ပျိုသခင် ရင်ပါနုနဲ့တဲ့အောင်

အားအန်ကုန် သိပ်ကွာမဝေးစေဖို့

ကြားမာန်ဟုန် ထိပ်ကြားကလေးရယ်နဲ့

နှားကြန်စုံ ပိဿာပေးတို့ကို

မိုးမော့က နှေးမှာကြောင့်

ကြိုးလျော့လို့ပေး။ ။

“ဦးရာကျော်”

To be first at the town's entrance
 And to be first at the *pwe* means praise
 And to be first means a better place.
 The boy is excited—he must try hard—
 No longer distant is the place.

Proud is he of his bullocks—
 Purchased for over a hundred *kyats*.
 And proud are his perfect bullocks
 With their white-spotted foreheads.
 Restrain them with reins
 And bullocks look skyward—
 And the pace suffers—
 So slacken the reins.

U Ya Kyaw.

U Ya Kyaw gained celebrity in the reign of King Thibaw (1878-1885 C.E.). U Ya Kyaw was considered a master of realism.

The *kyat* is the Burmese monetary unit.

တောမွဲ

ခိုင်အနန်းငယ်နှင့်၊ ကြိုင်လန်းငယ်ဝတ်ရည်၊
 မြိုင်ခန်းငယ်စည်သည်၊ ခါတော်မှီ တာသကြံန်မှာ၊
 ရွှေလျှံညှာရင့်ပြောင်းတယ်လေး။
 ရှုတိုင်းသာ၊ လင်းပြာသန့်စင်၊ သိုက်မြုံတင်လို့၊
 ကျူးရင့်ကြော်ငြာ၊ ရွှေဥဩကို၊ ဖေါ်နှောကာနှင့်၊
 ခရာတုံကျေးငယ်ကို၊ ရွှေချိုင့်ဝယ် သည်မယ်မွေးချင်လှ၊
 ဖမ်းပါ့ဖေ ဟန်မနှေးပါနှင့်၊ ပြေးရော့မယ်လေး။

“လှိုင်ဆိပ်ခေါင်တင်”

SONG OF THE FOREST

Fragrant and fresh
 Are the whole branches
 Brimming with new life;
 Brilliant are the leaves
 All golden lights.
 Pleasant are the forests
 At *Thingyan's* festival time.

One delights to see
Lingpya birds building nests;
 To hear cuckoos in pairs
 Making heavenly melodies; and
 To see a parakeet's lovely airs
 Makes a maiden long to
 To feed him in a cage .

"Oh darling!
 Catch him without delay
 He is about to fly away."

Princess Hlaing-Teik-Khaung-Tin.

Princess Hlaing-Teik-Khaung-Tin (1833-1875 C.E.) was a gifted poetess and musician as well as one of the most beautiful women at the Mandalay Court. She married the younger brother of King Mindon and was therefore the consort of the Heir Apparent of the Court.

မင်္ဂလာခရုများ

ကြုံစဖူး၊ မြင်ဘူးမှ ယုံစဖွယ်။

ဖြူနီဝါပြာတစ်နှင်း၊ ခရုထွေလာဆန်း၊

ကမ်းကျွေပတ်လည်။

ရွှေမင်္ဂလာ သံပျော်နှင့်၊ ဟန်ချပ်ပြသွယ်သွယ်၊

နတ်မယ်လှဆံထိုး။

ဝင်ကစွပ်၊ မြင်ဆွတ်ကကြည်ဖို့ရာ၊ ဟိုသို့လာ

သည်သို့သွားနှင့်၊ အငှားခန္ဓာမြှောင်ရတယ်၊

ဆန်းခေါင်ထိမျိုး။

“ဦးကြင်နု”

SEA SNAILS

If you meet
 If you see
 You believe.

So quaint to see
 On curved sea shores
 Clusters of snails
 Whites, reds, yellows and blues
 Moving and displaying themselves,
 Some golden penholders
 Others hard iron traps
 Still others—fairies' hairpins.

Oh? Hermit crabs!
 Coming here or going there
 And everywhere
 Attention attracting
 By borrowing
 Empty sea snail shells
 To live in them
 And move about in them.

Bizarre indeed are these.

U Kyin U.

U Kyin U wrote poems and enjoyed great renown in the reigns of King Bagyidaw (1819-1837), King Tharrawaddy (1837-1846 C.E.) and King Pagan (1846-1853 C.E.).

တော်ကဆုန်

ဟေမန် နွေလှန်လို့တုံ့ပြန်တော့၊ ကွေသဟံ
ဝေယန်အုံဆီက၊ လေပြန်လို့ ဆော်လို့ပြီ။ ။

ပင်ပေါ်ထက်၊ ရော်ရွက်ငါထိန်ဝေနှင့်၊
ခါဂိမေ့ သည်တဘော်တွင်မှ၊ ညှာသိမ်ကြွေတမည်သစ်
မည်ကြောင့်၊ အသစ်တွေ ဆွေကာရပါလို့၊ ပုရစ်တွေ
တမာနုမှာကွယ်၊ ကျေးဥစီစီ။ ။

ခင်တန်း လျှိုသပြေပင်က၊ ရွှေသဇင်သုတ်လေ
နွှာပြန်တော့၊ နေဝင်လျှင် ဘုတ်တွေရောပါလို့၊
အုတ်ရွှေဩရယ်က တွန်သံချို၊ ဌာနီနှင့် ကွာဝေး။ ။

ဖန်ခါခါ၊ လပွဲရာဝည် ချိုဏှိုပေခွို၊ ဝသန်မှာ
ဆည်မချိုပြီဘူ၊ ပူမိသည်မှော်ရဂုံက၊ တော်ကဆုန်
ညောင်ရေသွန်း ချိန်မို့၊ ပေါ်မခုံအောင် မြေကွန်း
ဆီသို့၊ လွမ်းလိုက်လှသေး။ ။

“ဦးကြေး”

THE ROYAL KASON

As the hot season
 Revolts against the cold—
 In the pattern of contrasts—
 The firmament becomes cloudy
 And winds are hot again.
 It is summer.

Leaves on trees turn yellow,
 To fall—to show new leaves—
 Stems twist or break, yet
 Sprouts on *tama* trees
 Are now soft greens
 Like parrot eggs.

While in summer trees thirst
 In foothills *thazin* flowers
 Are climbing *thabye* trees
 Effusing fragrance
 Mixing with the wafting air.

At sunset crow-pheasants are cooing,
 And from afar come the cuckoo's notes.
 Now and again thunder is beating
 Through heaven's expanses
 Like *lambara* and *deindi* drums.

And I...
 Oh, I think
 Of the pouring of water
 On the *Bodhi* tree
 And of the absent companion
 In the Golden Palace of Victory,
 And I am mournful.

U Kyaw.

Kason is the Burmese second lunar month (May) and its full-moon day is the day on which the Buddha was born, obtained enlightenment, and on which he also passed away.

Bodhi tree is the tree under which Buddha obtained enlightenment.

စံပယ်ပန်း

ပန်းစံပယ်၊ နန်းလယ်မပေါ်ခိုက်ဟာမို့၊
အလိုက်တော်တန်သင့်ရုံပ၊ ခံပွင့်ကိုကုံး။

နန်းရဝေ၊ မန်းမြေ စံပယ်လျှင်တော့၊
ခံပန်းခိုင် ယာယီရွှေတယ်၊ တောလေ့ရွာသုံး။

“ဦးပုည”

JASMINE

When jasmine
Is not in bloom
In palace gardens
Courtiers must
Bedeck themselves
With *kan* flowers.

When jasmine
Is in full bloom
In Mandalay's
Palace gardens
Courtiers never
Adorn themselves
With *kan* flowers.

Then *kan* flowers
Find favor only
Among villagers.

U Ponnya.

U Ponnya was known as the best of the poets in the reign of King Mindon (1853-1878 C.E.). The King gave U Ponnya a noble title and some land as a fief.

Jasmine has a sweet odor and is beautiful whereas *kan* flowers although beautiful have no odor.

အကျွန်ုပ်တို့၏အိမ်မှာ ဝေးတော့မည်

သုခိပုဏ္ဏ၊ ဝိလိသိဓာ၊ အက္ခရာ စွဲသုံး၊
ဤရှုလုံးကို၊ သိကုံးပန်းသွင်၊ နေ့ဘိုင်းဆင်လော့။

စာသင်ပျို့နု၊ အခြေပြုတို့၊ ဥဒုဘူတ၊ လုံ့လပြင်းစွာ၊
သုတထက်ငါဟု၊ နှုတ်မှာရွှေ၊ ကြိုးပမ်းကလျှင်၊ သိပ္ပကျေးဇူး၊
အထူးသိမြင်၊ ပညာရှင်ဟု၊ မထင်မပေါ်၊ မကျော်စောဘဲ၊
တိမာလွဲအံ့။

အရဲကြိုးကုတ်၊ ကြက်ရဲသုတ်သို့၊ အားထုတ်ခုံမင်၊
မသင်မအံ၊ မကြံမမေး၊ ဆွေးနွေးရောနှော၊ ပြောဟော
မဲ့ထွေ၊ ပေချပ်ချေဖြင့်၊ ကုန်စေဆန်းသာ၊ သင်ချေပါလည်း၊
ဘယ်မှာဂုဏ်ရှင်၊ ကျော်စောထင်ချိမ့်။

စာသင်ဟူက၊ ကျမ်းထိုမျှကို၊ တွေ့ကမရှောင်၊ ကြောင်ပုစွန်စား၊
ကျွတ်ကျွတ်ဝါးသို့၊ လွသွားပမာ၊ ကျောက်ထက်စာသို့၊
လိုရာရအောင်၊ ကြံဆောင်လေ့ကျက်၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်၊ နှုတ်ဝယ်ရွှေ၊
ထားချေမှတည့်၊ တစပေါ်လျှင်၊ ချည်စင်သို့၊ သဘင်ပွဲမှောက်၊
ဆိုရေးရောက်က၊ လန့်ကြောက်မရှိ၊ သတိမြဲခိုင်၊
ကျောက်တိုင်ပမာ၊ ကေသရာသို့၊ ရွံ့ရှာမဲ့လျှင်၊
ဆိုခင်းနည်းနာ၊ အဖြာဖြာကို၊ မကြာနှုတ်လျှောက်၊
ခန့်ချင့်ထောက်လော့။

DELIVERANCE CANNOT BE FAR DISTANT

Listening, thinking, questioning, answering
 Examining, writing, practicing, and memorizing—
 Daily these eight disciplines need wearing
 As one wears flower garlands,

Constantly, with a spirit of competition and
 With diligence the beginner in fundamental lore
 Must practice recitation...and
 If he tries as hard as ever he can
 He will become a famous learned man.

If one does not try with the eagerness
 Of a daring eagle that firmly catches a hen;
 If one does not study and ponder,
 Does not question and does not discuss, and
 If one cannot give a discourse—
 Knowing only how to read palm leaves—
 How can one become a well-known man of letters?

Like a cat eating a shrimp with special enjoyment
 A learner must study all texts—omitting none—
 And he must learn all by heart.
 He must become sharp as teeth of a saw
 Penetrating deeply into all discussed matters.
 Thus reaching comprehension
 Indelible as a stone inscription.

Then when perfect in understanding
 He will be ready to say all by heart.
 Then on any matter at any public concourse
 He will be ready to give a perfect discourse,
 To unravel the subject from beginning to end,
 Without fear—like a lion—
 To stand in the midst of the crowd,
 Like a pillar of stone unshaken,
 Going over into every detail
 And replying to all without fail.

အံ့လောက်ဘယ်သာ၊ ဂါထာပါဠိသာ၊ စကားဝိုက်လည်း
 စဉ်ရှည်ရှေးတီး၊ စကားကြီးက၊ စသည်ဆိုထို၊ ဝိဂြိုဟ်ဝေရနတ်၊
 ဓာတ်ရပစ္စည်း၊ ထုံးနည်းပမာ
 ဂါထာ ဆန်းဂိုဏ်း၊ ကရိုဏ်းဌာန်စစ်၊ ဖွင့်လှင်ဋီကာ။

အဋ္ဌကထာပါဠိ၊ အောက်ထက်ညှိ၍၊ ကဝိလက္ခဏာ၊
 အဖြာဖြာကို၊ သေချာဆည်းသ၊ ယုံခွံကလျှင်၊ ဘာညှိဘွင၊
 ခုမျက်မြင်လည်း၊ မထင်ဘယ်မှ၊ ရှိဘိရာအံ့။

သံသရာလည်း၊ ပမာကဲလွန်၊ အဆုံးစွန်မျှ၊
 ညီမွန်တူလွတ်၊ သုံးလူ့ နတ်ဝယ်၊ အကျွတ်ဘယ်
 မှာ ဘေးဘော့မည်။ ။

“သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရ”

He must be familiar with verses in Pali,
 Various forms of address and old difficult words,
 He must know the meanings and formations
 Of elements, use of metaphors and versification,
 Grammatical method and annotation,
 And how to reason forwards and backwards.
 Then if he knows all this he will have recognition.
 He will be celebrated in this life as a man of erudition.
 In future rebirths in this *Samsara*
 He will come near *Buddha Arya Maitreya*.
 Then for him not too far distant will be *Nirvana*.

Shin Maharattathara.

Shin Maharattathara (1468-1529 C.E.) was a famous Buddhist monk.

Written in the sixteenth century, this poem reflects the spirit of scholasticism. However, laying stress on thoroughness as it does, it has a message for our age as well. (F.L.) *Samsara* is the phenomenal world, the repeating round of births and deaths.

Buddha Arya Maitreya is the expected Buddha of the future.

မင်ချီ

ဘာမရွံ့ပါဘု၊ သက်စွန့်ငယ်ကြီးနဲ့၊ အဆိုးငယ်လွန်သည်၊
ရဲဒဏ်ကျန်ရန်နှိမ်နှင့်၊ အောင်ချိန်သင့်သည့်ဘက်ကိုလေး။

ဖူးငုံငယ်ခိုင်လန်း၊ မြိုင်စခန်းမှာ၊ ညချမ်းငယ်နေညို၊
တိုက်စည်မောင်းငယ်နှင့်၊ ရိုက်ငြောင်းသံချိုလှတယ်၊
နှင်ဖြိုလွှင့်မြူတိမ်လို့၊ ဇေယျသိန် နောင်ရန်ဖက်မျှ၊
တိုက်ဖျက်မယ်လေး။

“ခိုးကြင်ဥ”

MILITARY MARCH

We are not afraid of anything!
We are daring and brave
Ready to sacrifice our lives
With *Parpahein* marching to the royal city
On this day fixed as the day of victory.

At our camp in the forest
Verdant are the branches
Full of small flower buds;
Sweet are the sounds
Of the military drums and gongs
In the soft evening's twilight.

Just as mists and clouds are dispersed
So too must we destroy our enemy
The elder brother *Zeyathein*.

U Kyin U.

Zeyathein is an imaginary prince, an heir apparent, and one of the chief characters of U Kyin U's play entitled "*Parpahein Pyazat*". In the denouement of the drama *Zeyathein* is being attacked by *Parpahein*, *Zeyathein*'s younger brother, and in the fighting loses his throne to his younger brother. The above excerpt is of course only a small part of the whole play. (F.L.)

တောပန်းများ

နီနံသာဖြူ အတော်ဖက်ပါလို့၊ သည်အငူမော်အတက်မှာလှ၊
 ကျော်ကရမက်ကယ်က မွေးလှတယ်၊
 ဂိမ်အကူးပေမို့၊ ချိန်ဦး ဝသန်မို့လို့၊
 ဟန်ချီချီ ပျံပုရစ်တွေက၊ ဖူးလှစ်စသွယ်။
 ရပ်မြေပြင် သည်အလှဲ့မှာတော့၊ ခတ်ရွှေရင် ပလီခွဲတာမို့၊
 သည်နဲ့နဲ့ခိုင် စံပယ်ငယ်၊ မြိုင်လယ်မှ ကြိုင်လှောင်း။
 ပေါင်းပင်၊ လက်မောင်းလိမ်လည်တင်လို့၊
 ကြိမ်နွယ်သွင် တမည်ရှိပေစွဲ၊ လေနှင်ရာ ငွေစင်အိသကဲ့သို့၊
 နှစ်အခြေ ခေတ်ရေထိ ပြန်တော့၊
 ချောင်ငူမှာ တောင်သူတို့ သိရန်ဖို့၊
 ဆန်းပွေပိတောင်းတဲ့မှ၊ ပန်းငွေမိကျောင်း။

“ဦးကြော့”

FOREST FLOWERS

Budding branches sway daintily in the winds -
Blooming forth into abundance.
Red-dappled white flowers of *nan-tha*
And blooms of sandalwood
Sweetly scent the foothills.
Summertime ends
But it is not yet the season of rains.

From the ground below
Rises *khatta's* overwhelming perfume
While from above
Jasmine's small swinging branches
Send down their fragrance.

Climbing the forest trees
Khabaung flowers sway in the wind
Like rain-soaked silver strands.
Later in the rains their stems too
Will be all a silver hue.

And in the valleys
Surprisingly charming too
Are the strange flowers
Called by the villagers
Crocodile flowers.

U Kyaw.

ရွှေသား

အမေလေးကွယ် သူမသနားလို့၊ ရွှေသားတဲ့

ထည့်လိုက်လေ။

ဒီရေက တိုးတယ်နှင့်၊ ယိုးဒယားပြည်။

သည်မှိုးသည်လေတွေနှင့်၊ သေပေစေ မွေးမေ

ထည့်တယ်။

လွမ်းပေါင်ကွဲလေး။

DEARLY LOVED SON

With the army
She has entrusted him,
Her dearly beloved son,
She must not pity him.

On the way to Thailand
Many are the rising rivers and streams
Violent are the rains and strong is the storm,
But his own mother has agreed,
“Let him die...(if need be).”

“In my heart too,
No distress lingers.”

Historical song.

Author unknown.

ကြိုင်ပျံ့ရှား၊ စကားဆီကနှောင်။

သေ့တသွေး၊ မဝေးမကွာလှလေဘူ၊ နန်းယက္ခတောင်။

ညိုလို့သာ ဝန်းတော့တယ်၊ မြယုန်းဆီကမှောင်။

ပူအောင်ဖွဲ့ဖန်ပျိုး။

ဆည်လို့ထဲ၊ ကြည်ကွဲအောင် မဆင်လာနှင့်၊ ရှစ်ခွင်မှာ

ပြာရီမှည့်၊ လွမ်းနယ်ခဲ့မိုး။

“မြဝတီမင်းကြီးဦးစ”

RAIN

When soft breezes blow
 Rare fragrance spreads
 From the *saga* flowers
 Growing on the not far-off
 Mountain of the Giant's Palace.

Dark becomes the horizon
 Enveloping us from the south in gloom.
 Melancholy assails my heart.

Oh, Rain God, do not cause us sorrow!
 Do not cause us sorrow, Rain down and
 All the eight directions will look gloomy.
 And the rain will sadden us in many ways.

Myavati Mingyi U Sa.

Myavati Mingyi U Sa (1766-1853 C.E.) was not only a great poet but also one of the most remarkable creators and preservers of Burmese music. He is the composer of the celebrated Htumachana Thachingan.

The eight directions are N., E., S., W., and NE., NW., SE., and SW.

သဲစွဲမှတ်စေချင်

(အဘက သားကို ဆုံးမခန်း)

ပန်း၏ပမာ၊ ဤလင်္ကာတွင်၊
 မာတာ ပီတ၊ ဆိုဆုံးမသား၊
 ထိုကားကို၊ မှတ်သားကုန်ကြ၊
 မိန့်ဆိုပြအံ့။ မွေးဘလက်ရုံး၊
 မြပန်းကုံးသို့၊ နှလုံးဝမ်းက၊
 ချစ်နိုးလှသည်၊ သားလှရွှေတောင်၊
 တသည်းခေါင်၊ နားထောင်၍သာ၊
 စေ့စေ့နာလော့။ မိရာဘရည်၊
 တည်မည်အကြောင်း၊ ကောင်းသောကျင့်ဝတ်၊
 စာအတတ်ကို၊ သားမြတ်ယခု၊
 တတ်အောင်ပြုလော့။ ဗဟုဿုဟ၊
 မရှိကမူ၊ လျောကျရေတူ၊
 လူမဟူရ၊ ရှက်ကြီးရလိမ့်။
 နောင်တဆယ်ကြိမ်၊ ညှိုးပိန်မျက်နှာ၊
 ပွဲမှာမဝင်၊ ပြင်မှာမရောက်၊
 တောမှာမျောက်သို့၊ ခြေထောက်လက်စုံ၊
 ချီပါတုံလျက်၊ လူပျက်လူနှမ်း၊
 လူပေါက်ပန်းနှင့်၊ လူသွမ်းလူပေါ့၊
 ထဲသော့သော့ဟု၊ ကဲ့ရဲ့ပြုလိမ့်၊
 မောင်ပုရှက်မည်ထင်၏တည်း။

TAKE TO HEART

(A Father's Admonition to His Son)

With this poem
Let me give you, my son,
A parent's admonition—
A true garland of emerald flowers—
As useful to you
As your right hand.

The love in my heart
For you my son
Is like a mountain of gold,
So listen carefully
To the not to be lost heritage
Which is Good Conduct.

Traditional knowledge,
My dear son, you must master.
For if you do not acquire knowledge
You will be like spilt water—
Not a whole man—
And you will feel shame.
Repenting ten times over
You will grow pale of face
And in the world lack good place.
Like monkeys in the forest,
Who have hands and feet too,
You will be a wasted ragged fellow —
A useless purposeless man.
As a man of no solid substance—
By others held in contempt—
Ashamed you will be, dear boy.

ထို့ကြောင့်သာ။ သွေး၊ ငယ်ကွေးလေးက၊

လူရေးလူရာ၊ ရှိမိမ့်ငါ့ဟု၊

ကျောင်းမှာမြဲနေ၊ စာပေသင်သင်၊

သို့လျှင်သို့ဖတ်၊ သို့မှတ်သို့ရေး၊

သို့မေးသို့ဖြေ၊ သို့နေသို့ထိုင်၊

သို့ကိုင်သို့ကြ၊ သို့ကွသို့ကုန်း၊

သို့သုံးသို့စွဲ၊ သို့လဲသို့ထား၊

သို့စားသို့သောက်၊ သို့လျှောက်သို့ဆို၊

သို့ကိုသို့ကျင့်၊ သို့နှင့်သို့လျှိုး၊

သို့ရှိခိုးဟု၊ မြတ်နိုးလှစွာ၊

သားဆရာက၊ မိန့်သမျှကို၊

သားလှမင်းရွှေ၊ မမေ့သောနှင့်။

စေ့ရေမွှေးဘ၊ မှာသမျှကို၊

သားလှရွှေနား၊ ချပ်ကာထား၍၊

သည်းဖျားမှတ်သေချင်၏တည်း။

Therefore from childhood,
 My dear son, it is necessary
 To learn about all human matters :
 To stay in school firmly and to study,
 To read as told,
 To write as told,
 To ask as told,
 To reply as told,
 To sit as told,
 To rise as told,
 To stoop as told,
 To use what told,
 To change as told,
 To partake of food and drink as told,
 To address persons as told
 To behave as told,
 To approach persons as told,
 And to honor lovingly
 Your teacher as directed.

Beloved son,
 Do not forget all this —
 Your Father's message.
 Mentally note it,
 Carefully heed it,
 Keep it deep in your heart.

Let me say more,
 So it will be indelibly
 Written in your heart.
 Listen gladly!

Do not make friendships with drifters,
 Pleasure-seeking low-thinking men,
 Or vapid men seeking only evil.
 When sometimes these types come near you
 Seeming to befriend you or in play

သည်းဖျားမှတ်မိမ့်၊ တဖန်မိန့်အံ့၊
 နှစ်သိမ့်ဝမ်းသာ၊ ထောင်နားနာလော့၊
 လူ့ရွာလျှပ်ပေါ်၊ ရှင်မြူးပျော်သည်၊
 သူတော်မဟုတ်၊ လူ့ဟုတ်လူ့သောင်း။
 လူဗူးတောင်းနှင့်၊ မကောင်းမှုများ၊
 နေ့တိုင်းပါးသည်၊ သောက်သားပင်၊
 လူ့ဗာလက၊ ဘသည်လူတို့၊
 ပေါ်မဝင်နှင့်၊ ပျော်ရွှင်ကစား၊
 လူ့မှိုက်များထို့၊ ပေါင်းငြားရံခေါ်၊
 နီးယှဉ်လာသည်၊ ဝေးရွာသားလှ၊
 ခွါနိုင်မှတည့်၊ သားလှကိုယ်ကျိုး၊
 ပုံပြည့်ပြီးလိမ့်၊ ကြိုးလေသားလှ၊
 မှာသမျှကို၊ မကျမြေဝယ်၊
 မပယ်နှင့်သား၊ ဘာကားကို၊
 ရှင်အားရ၏၊ သားလှမှတ်စေချင်၏တည်း။

“သားတုံ့ဆရာတော်”

Keep away from them, ---
 At a distance stay, ----
 Then your welfare
 Perfect will be
 Dearest son!

Without fail
 Try to do everything
 Just as instructed.
 Do not push aside
 Your Father's speech.
 Take it gladly
 And live by it.

This is cognizance,
 My son.

Sahton Sayadaw.
 (Buddhist monk, probably 18th, Cent. C.E.)

မြမန်းစကြာ

မန်းမြစကြာ၊ မြင်ရောလမ်းမှာလေလေ၊ ရွှေဒေါင်းပျံကာ သန်းပါလို့၊ စံခန့်
မြစ်ကွေး၊ ခူးရင်းတော်ဆက်ကို လေလေ၊ သန်တက်မည်ရေး။

နေ့ရက်မကြာ၊ ပြည်ဟံသာခွန်းကဖြန့်ချိ၊ ခရာခုံနှောရှက်ပွေလိ၊ မိုးချ
နာချိ၊ ဆားမလောက်ဆီ၊ မြင်ပြီပဲ။

အိုသည်ကနဲ့ပါလို့၊ ဆင့်ကဲခုတ်ပြန်လေလျှင်၊ ထွက်လှူမြစ်ပြင်။

မိုးမသောက်ခင်၊ မြစ်ပြင်ဟိုအကူးမှာလေလေ၊ ကပ္ပိမာသိန်မှူးငယ်တို့၊ ကြည့်
နှုတ်ပ၊ ရောက်လွယ်အောင်ခဲတယ်လေ၊ အိပ်ပဲသူနီး။

တိတ်ခိုးကြံစည်၊ လင်းရောင်နီလောက်က ခုတ်ပြန်။ မြင်နုဒီအုံးကြက်ဆူညံ
မိုးဘက်လျှံ၊ စက်ရဟတ်သံ၊ ညံခြံခွဲသဲသဲ။

မြို့ကနောင် အောက်ဆွဲမှာလှ၊ ကျောက်စွဲကြ ညဉ့်ခြောက်နာချိ၊ ဆိုင်းအိ
ခဲပြီ။

“ဦးယုည”

MYA MAN SETKYA

The royal steamer *Man Mya Setkya*
 Now proudly flying for the King
 His own Golden Peacock flag
 Makes her way to Mandalay
 Carrying durian fruits
 To the King.

To accompanying echoes
 Of whistles and trumpets
 Steadily on steams *Mya Man Setkya*
 Days beyond Hanthawaddy
 Until finally at dusk
 Samalauk village is seen.

From Samalauk village on upstream
 To the mainstream—Irrawaddy—
 She continues making her way.
 On through the night she steams
 Her captain and crew, oblivious
 To beautiful passing scenes,
 Thinking only of reaching
 Their next stop on the stream.

Even at the secret time near dawn
 She moves on. And from the river
 Rebounds to villages sounds of her
 Revving engines rending the skies.
 Just below Kanaung town at dusk
 The anchor is dropped at last
 And now the captain and crew
 May sleep and rest.

U Ponnya.

U Ponnya is understood to have written this poem while traveling upstream on the *Mya Man Setkya*—a steam vessel that had been presented to King Mindon (reign 1853-1878 C.E.) by the British then in control of Lower Burma. The Burmese historian U Tin Ohn, the author of the "Biography of Yo Atwin Wun U Po Hlaing", claims that the plan of the British was to kidnap King Mindon while the King was inspecting the imposing interior of the first-class ship given to him as a present. However, King Mindon fearing the danger (he was forewarned by Minister U Po Hlaing) refused to go on board the *Mya Man Setkya*. (F.L.)

Hanthawaddy is the name of the district in which Rangoon is and was located.

ဆေးလိပ်လက်ဆောင်

မဝယ်ဘူး၊ မယ်ခူးတဲ့ဖက်စို၊ ။

မီးမကူ၊ နေပူမှာမကင်အားလို့၊ ထားရတယ် အိပ်ရာအောက်မှာ၊
မင်းသောက်ဖို့ကို၊ ။

ညာအနား၊ ရွှေသွားနှင့်ကိုက်လို့တို၊
မချိုတောင့်လိပ်ဆေး၊ ။

ပိုးမကူ၊ ဝါချည်ဖြူ တပင်ရစ်ကယ်နှင့်၊
ငယ်ချစ်မောင် ရွှေဝသွားကို၊ ပါးလိုက်ကဲ့လေး။ ။

“မယ်ဇွဲ”

PRESENT OF A CHEROOT

The cheroot leaves
I do not buy, but pluck myself.

I do not dry them on the fire
I do not spread them in the sun.
But for your smoking—
I dry them under my bedclothing.
And with my teeth I trim
These aromatic leaves.

The cheroot I do not bind with silk
But with common cotton thread
To give it truly to you,
My youthful lover in *Ava*.

Mae Khwe.

“Youthful lover” can also be translated sweetheart from childhood.

Ava was the capital of the Burmese Kingdom of Ava.

လယ်သမား

ဝသန်ကာလ၊ မိုးကျတည့်လျှင်၊ ပျော်ပျော်ပါးပါး၊
မယားနှင့် ဆွေငယ်လင်။ လက်တွဲငယ်ခြင်၊ ကိုယ်တွင်အဝတ်။
ပုဆိုး အင်္ကျီ၊ စုတ်ပြဲပြဲ၊ ချည်နီမောင်း တွတ်တွတ်ကယ်နှင့်လေး။ ။

မိုးရေစုတ်လို့၊ အဝတ်ကယ်မပါ။ သားသွီးကို၊ ကိုယ်ထီးပွေ့လို့သာ။
ဆေးတံတထွာ၊ ကိုက်ကာထွန်ရင်း။ လယ်ကွက်ကယ်တခွင်၊
ထွန်ရေးငင်၊ ရေဝင်ပုစွန်တွင်းငယ်နှင့်လေး။ ။

မီးပေါင်စင်းငယ်၊ ခြင်းပလိုင်းဝယ်။ ခရုပီလော၊
ရောနှော၍သာလွယ်။ ဟင်းရွက်ကယ်နုနယ်၊ တသွယ်ကန်စွန်း။
ဆူးပုပ်ကယ်ကင်းပုံ၊ အလုံးစုံ၊ ဖူးငုံသာရော၍ပြွမ်းသည်နှင့်လေး။ ။

ချိုလည်းချိုလွန်း၊ ရည်ရွမ်းများစွာ။ ကြံ့ဟင်းကြက်နားပေါင်း၊
သောင်းပြောင်းရေ၍သာ။ အိမ်သို့ရောက်ခါ၊ လျင်စွာချက်ပြုတ်။
ထမင်းကပူ၊ ဟင်းကပူ၊ ရှူရှူသာရွှမ်း ငရုတ်ကယ်နှင့်လေး။ ။

အလုပ်ကယ်ရေသာ၊ ငွေကာလွေးတော့သည်။
သားမြေးငယ်မာချာ၊ ဘယ်ညာထွေးတော့သည်။ ။

“ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ”

A PEASANT

Rainy season it is!
 And when it rains
 Happily husband and wife—
 In red cotton turbans,
 And tattered *pasohs* and *aingyis*—
 Carry along their children
 Rain-wet and without clothes
 Body warm in their arms.

A short pipe between his teeth—
 The peasant ploughs his field;
 And in his rice fields
 Are water-filled holes
 Homes of many small crabs.
 Tossing these into his shoulder basket
 Together with frogs, snails,
Su-pou plants, *kazoon* and *kin-bon* leaves,
 And *pilo*—all for his curry—
 Stoopingly he goes back home.

Sweet and juicy is the curry
 Cooked on arrival and laid out quickly
 With *kyan-hing* and *kywet-na* vegetables.
 The rice is hot
 And the curry is hot
 With pungent Shan chillies
 That make one suck tht, tht, tht.
 Scooping sizable handfuls,
 Bending he eats—
 Surrounded on all sides
 By robust sons and grandsons
 Of these happy parents.

Wungyi Padethayaza.

Wungyi Padethayaza was born in Ava in 1672 and died in Syriam in 1752. He flourished at the Court of Ava in the reign of King Sane (1698-1714 C.E.) during whose reign he was a Minister. He later lived in exile in Lower Burma. His tomb stands on the northern slopes of Kyaikkhauk Pagoda in Syriam.

Pasoh is another word for *longyi* which is the tubular skirt worn by both men and women in Burma.

Aingyis are the blouse like jackets worn by the Burmese.

ကောကိစိုက်သီချင်း

ပန်းတိမ်လက်ခ မပေးရ၊ ထန်းပင်ကြီးက ဖြစ်သည့်ရွှေကို၊ ဆူးပန်းကုံးတွေ သွယ်
ဘယ်ကနဲ့၊ ပေရွက်လိပ်ကြီး နားတောင်းဆင်၊ ယဉ်နိုင်အောင် ယဉ်လိုက်ချည့်၊
အောင်ပင်လယ် ရွာမချင်း၊ တိုင်းရွှေပြည့်လက်နား။

လေးရာနှစ်ဆယ်၊ အနံငယ်တိုထဘီနဲ့၊ ဖျင်အင်္ကျီ သစ်ခေါက်ဆိုးမို့၊ ချုပ်ရိုးတွေ
ဘိတ်ဘန်းမှာ၊ သန်းကိုက်လို့မယား။

ကျဲခတ်သည့်ဟန်၊ ချဗျာဆံဝံပါးရိုက်ကို၊ ခါလိုက်ချည့် တို့အပျိုမှာ၊ ယဉ်နကို
မူကြို့၊ မရိုးဖြူဆံခွေထုံးမှာ၊ ကုံးပန်လို့ခြားခြား။

PADDY PLANTING SONG

No need to pay the goldsmith!
 From the palm tree comes *our* gold!
 Rolled palm leaves are our earrings
 Chains of flowers are our necklaces.

Pleasant to look at are we—
 The well-mannered rural folk
 From the village of Aung Pin Lay
 Near golden Mandalay.

Rather shortish are our skirts
 And our cotton jackets
 Are dyed from bark of trees.
 Yet fine and tidy are our seams.

Our cheeks are smartly *thanaka'd*. And
 As we move swaying from left to right
 Our braids shine like buffalo- horns.
 Our beauty is all from nature. And
 Even our hair we adorn only
 With white *mayo* flowers.

Author unknown.

Thanaka is a pounded power made from thanaka tree bark and even smaller branches. This dust is then used as a powder or a paste, as a cosmetic, an astringent, a medicinal application, and/or as a decoration and sun screen for the face.

မယ်ခုမျှော်

ဝိနိခြူးကြာညောင်၊ လရောင်လင်းပါလို့၊
 မှန်ရွှေပြူ ပြတင်းငယ်က မယ်ခုမျှော်၊
 သုံးချက်စည်တော် ဂျိုက်ဆော်ညှင်းဘယ်လေး၊
 လင်းပြန်လုနော်။ ။

သဇင်သင်းပါတဲ့၊ ခင်းပြန်ပေါ်၊
 လာနိုးငယ် မယ်မျှော်လို့၊ တကိုယ်တော်ထူး၊
 ထွေရာခိတ်ကူးပါလို့၊ ဖူးရွှေလက်တင်၊
 ဖြစ်ရှေးကုန်စင်၊ ဘဝင်တုန်ဆွေးတယ်လေး၊
 တွေးကြံလိုက်ရင်။ ။

သစ္စာတော်စူးပါစေ၊ ဆိုဦးကပင်၊
 ခင်လေးကို မောင်ကြင်ငဲ့၊ သည်သက်တွင်ဘဲ၊
 နောင်သွေ့ မလွဲပါဘူး - ယုံတော့မေ။ ပြဒုမဘွေ၊
 သိဟာတင့်တယ်လေး၊ စိုးညာမြင့်နေ။ ။

I AM LONGING

Gilt glass filtered moon rays
Light my stately diamond-studded couch
Where alone I hear the drum's sweet sound
Announce the third watch of the night.
Dawn is no longer far-off.

On my *thazin* scented couch
Alone I await your coming.
Hands to my forehead
I cannot but muse
Over all that has passed
And I am filled with pensive sadness.

On oath you promised never to shun me
Always to be loyal to me
Solemnly you swore, "If I become King
I shall make you my Queen.
Even if a Goddess tried to seduce me,
Never would I surrender to her."

နတ်ဒေဝီဖြားဘော်လဲ၊ တပါးမသွေ၊
 ရှစ်ဗြဟ္မာချေပါလို့၊ အောင်ဇေယျာညွှန်း၊
 မတ်ခြေရွှေဝန်းငယ်နှင့်၊ ရေသွန်းတော်ဝံ၊
 မဟေသီမှန်၊ ဒေဝီဘပ်ဘယ်လေး၊ ဦးဘယ်လပ်ချံ။ ။

သည်မေထင်စားပါလို့၊ ကြင်အားငယ်သန်၊
 ခုများမှာသူတဉာဏ်နှင့်၊ မူတဟန်ခြား၊
 ပြုတော်မူအားရန်ကေဘွ၊ မျက်သားတော်သုန်၊
 မချစ်ပြင်ပြင်၊ မကြင်ကိုယ်ဘော် စိမ်းဘယ်လေး၊
 ပိန်းပိတ်လို့မှန်။ ။

“လှိုင်တိပ်ခေါင်တင်”

"In coronation's splendid display
 I shall give to you the place of chief Queen
 With eight Brahmins and many pages attending you
 And at the time of libation's ceremonial
 I shall cause all men to worship you."

I believed you and gave you my love.
 Now...how different is your manner.
 Oh, Prince of Kanaung how stern is your face.
 Where is the former brightness of your face?
 Where are the loving caresses
 You so fondly showered on me?
 Oh, Prince of Kanaung.

Princess Hlaing-Teik-Khaung-Tin.
 (1833-1857 C.E.)

This is only part of a very long song sung originally by Princess Hlaing-Teik-Khaung-Tin supposedly while waiting for her husband to return to her chamber. The sequel is that he finally hears her sweet voice, remembers her and comes back again to her from an adjoining chamber.

ချစ်ပုန်းငယ်မှကြိုက်ဆုံး (အဲချင်း)

ချစ်ပုန်းငယ်မှကြိုက်ဆုံး၊ အလွမ်းငယ်ပင်လယ်၊

မကအောင်ကျယ်ခဲ့ပြီ၊ မြဆွယ်ပုံပန်းနှင့်၊

ဆန်းယဉ်ပုံငယ်တဲ့လေး။ ။

သက်လုံငယ်မှမချို၊ မဆန့်ရှိအောင်၊ အမိတကယ်၊

ကြက်လိုရစ်လို့ ချစ်ယောင်ပြယ်သည်၊ အသွယ်သွယ်မယ်ဆိုးလို့၊

ကွယ်ကိုးလေကော။

သဘောငယ်မှ မချစ်၊ သရောဖြစ်သည်၊

မနှစ်မြို့ပြီ၊ မွေးမျိုးငယ်မဆုံး၊ ကြင်ရန်ဘို့ကုံးပါတဲ့၊

ဂမုန်းသိကို၊ နုရိလိုချိန်စောင့်လို့၊

မောင်အောင်တန်ဘဲ။ ။

မင်းယောက်ျားဘုန်း၊ ချိန်ဆုန်းခါသင့်၊

ပန်းနှယ်သာပွင့်လိမ့်မယ်။ ။ မလင့်ဘူးမြညာတဲ့၊

ရတနာရွှေ ငွေသီးပါသမိုလား၊ ဂုဏ်ကြီးချဲ့လေး။ ။

“မောင်ထွား”

LOVE IN SECRET ENCOUNTERED

By chance
 Secretly I fell in love
 With a lovely girl,
 Emerald fresh,
 And of gentle birth.
 As a consequence
 I had to grapple with
 Grief vaster than the sea.

My life is unbearable.

First pretending to love me
 This maiden was like a cock
 Courting round a hen;
 Then suddenly she flaunted off.
 In many ways she broke the trust
 So naively placed in her.
 How wrongly I believed in her.
 It wasn't true love, just pretense.

She loves me not, all is in vain.

But for this lovely garland
 Containing many sweet smelling flowers,
 Not long shall I wait
 To be decorated with it.
 I am a man of sufficient worth.
 Soon the time will come
 As comes florescence of all plants
 And I shall have a true love.

Ah no! My dear young lady
 You are not made of jewels.
 You vain and conceited girl
 I have not long to wait.

Maung Thwa.

(Date unavailable,
 probably second Konbaung
 period 1818-1885).

ပြုံးမိတယ်

လယ်ကညှို့ငယ်နှင့်၊ မယ်ဘိုရဲတောရွာ၊
 ကောက်ငန်းငယ်သာ၊ သင်းပြာပြာဝေခတောက်ကယ်နှင့်၊
 လေသောက်ရာထုံကြူ၊
 မစုံသူ ဖော်မလွမ်းသော်ကော့၊ ကန်စွန်းငယ်
 ရေဖေါင်ဆင်လို့၊ ယဉ်လှတယ်လေး။ ။

စစ်စလီငယ်၊ ပြာပီရေကြက်၊ မောက်တင်ငှက်တို့၊
 လယ်ကွက်တခို၊ ရိုးကျလျှိုက၊ လူလိုဘဲကြင်၊
 မယ်နှစ်မလွမ်းစတွင်လို့၊ မရွှင်နေကုန်၊
 သည်တဝှမ်းမှာလှ၊ အလွမ်းသာဆိုတော့၊
 ဖော်မစုံတကိုယ်မှာ၊ ရွှေမိုးညိုပတ်ကာချုန်းပါလို့၊
 ပြုံးမိတယ်လေး။ ။

“ခိုးကြီး”

U Kyi rose to fame at the Court of King Tharrawaddy (1837-46 C.E.) who for the second time in Burmese history moved the capital to Amarapura. U Kyi was a poet with a great command of imagery, he speaks of the things on which the world is forever pivoted. (F.L.)
Sit-sali are whistling teal and *Mauklin* are like coot.

I WOULD SMILE

Round our village
 How pleasing
 To see
 Growing in profusion
Lai-ka-nyo creepers
 Living among
 The paddy rows
 With blue *khatauk*
 Its fragrance
 Filling the air.

Surrounded here
 By such beauty
 I cannot help
 Missing my lover.

Oh, how lovely
 The beautiful
Kazoon creepers
 Rocking gently
 On the water;
 And in the fields
 Blue water hens
Mauklin, and
Sit-sali birds
 Are billing
 And cooing.

Poor me!
 Here alone
 Midst this beauty
 With my lover away
 I am overcome
 With sadness.

Now too,
 The sky is overcast
 Thunder heralds rain.
 Yet if my lover
 Were here
 I would smile.

မြတ်မညာ

- ၁။ သုံးပါးမြတ်စွာ၊ ရတနာနှင့်၊ မာတာပိတာ၊
 မိဘဆရာ၊ ဤခြောက်ပြာကို၊ သဒ္ဓါကြည်လင်၊
 ရှိဦးတင်၍၊ မြော်မြင်သုတ၊ ပြည့်စုံသူသာ၊
 လောကနီတိ၊ အမည်ရှိသည်၊ ပါဠိဘာသာ၊ ဖြတ်လှေကား၊
 နှုတ်ကျက်လွယ်အောင်၊ လက်ခံသောသူ၊
 လူ့ဘောင်ခန်းဝါ၊ ဤသည့်ဘာသာ၊ ပညာများ၍၊
 ယောက်ျားအနှစ်၊ ဖြစ်သည်တစ် မိဘအသွင်၊
 ပဲ့ပြင်ဆရာ၊ ကောင်းစွာမိတ်ဆွေ၊ မည်တုံလေ၍၊
 နဲ့ဝေဤကျမ်း၊ တတ်မြောက်နှမ်းမှု၊ ပြည့်လျမ်းသုတ၊
 ဉာဏလောက်လုံ၊ ကျေးဇူးပိုသည်၊ နိတုံရွှေနှယ်
 ရောင်ဝင်းတည်း။

NOBLE WISDOM

To the Three Noble Jewels! And
 To Mother, Father and Teacher!
 To these Six with pure faith
 Respectfully having paid homage,
 I shall compose into easy verses,
 So we may learn orally
 The text *Lokaniti*, so full of lore,
 Yet so difficult in *Pali*.
 From *Lokaniti's* maxims
 Much wisdom will all receive.
 It will be like admonition
 From one ripe in years,
 A parent, a teacher and a good friend.
 Then vastly learned one will become;
 Full of knowledge and insight
 Harvesting benefits untold,
 One's name will shine as the purest gold.

(contd.)

The Three Noble Jewels mean the Buddha (the Enlightened one), the Dhamma (the Teachings of the Buddha, Doctrine, Truth, Law, Norm), and the Sangha (the Buddhist Order, Community, Ecclesia).

Lokaniti or "The Ways of the World"—and the right conduct relating to them—is a collection of excerpts from various Pali treatises. The collection consists of seven chapters and its maxims are piercing and enthralling. "The Noble Wisdom" is only a small part of the *Lokaniti*. Chaturinga Bala and later Nemyo Min Tin Kyaw Khaung rendered into Burmese verse the whole text of this celebrated work. *Pali* is the language used in Buddhist sacred writings.

နိတုံရွှေနှယ်၊ ကျေးဇူးကြွယ်သား၊ မှတ်ဘွယ်သုတ
 ဆည်းပူးကြလော့၊ ပျင်းလှသည့်သူ၊ ဘယ်မှုအတတ်၊
 ရတုံလတ်အံ့၊ အတတ်ကင်းလျှင်၊ ဘယ်သွင်ဥစ္စာ၊
 ရတုံပါသိမ့်၊ ဥစ္စာမရ၊ ရှိလတ်ကမူ၊
 ကြည်ဖြူချင်ခင်၊ မိတ်မမြင်တည့်။
 မိတ်လျှင်ပရ၊ သုခဘယ်မှာ၊ ပွားဘိုးရှာသိမ့်၊
 ချမ်းသာဘဝ၊ မရှိလတ်မူ၊ အလှူကောင်းမူ၊
 ဘယ်ကိုပြုအံ့။ ကောင်းမှုမသန်၊ နိဗ္ဗာန်ဘယ်မှာ၊
 ရတုံပါသံ့။ မြဲစွာမှတ်လေ၊ တတ်မြောက်ချေက၊ ရွှေငွေမတူ၊
 ခိုးယူမရ။ ဤလောက၌၊ ပညာအရာ၊ မိတ်ကြီးသာတည့်။
 ခန္ဓာပြောင်းကြ၊ နောင်တဝသည်း၊
 သုခမြားမြောင်း၊ ချမ်းသာသောင်သည်၊
 လူ့ဘောင်မှတ်လေ့၊ တသင်းတည်း။

“တရုတ်ဗုဒ္ဓနှင့် နမိုးမင်းထင်ကျော်ခေါင်”

Study and acquire recorded knowledge
So full of treasured benefits.
Be lazy and where will be knowledge?
Without knowledge where is wealth?
And for one without wealth
There will be no loving friends.
When there are no friends
Where is happiness?
When there is unhappiness
How will you do good deeds?
Again, when there are no good deeds,
How will you get to Nirvana?
In this world the best friend
Is knowledge firmly acquired.
That, no thief can steal away.
And in your next existence too
Knowledge will follow you
And happiness bring you.

All mankind note this way
(Follow it each day.)

Chaturinga Bala and
Nemyo Min Tin Kyaw Khaung.

Chaturinga Bala lived in the 14th. century C.E. and Nemyo Min Tin Kyaw Khaung in the 19th. century. The former wrote his "Lokaniti" in Pali verses and the latter later rendered it into melodious Burmese poetical language. Born in Prome district, Chaturinga Bala distinguished himself in the reign of King Ngah Sih Shin Kyawswa of Pinya (1342-1350 C.E.) and after that served as Home Minister to King Leh Sin Shin (also known as Thihathu) who reigned 1350-1359 C.E.) Nemyo Min Tin Kyaw Khaung rose to fame in the reign of King Thibaw (1878-1885 C.E.) as a significant contributor to Burmese aesthetic thought.

ခါနုမ္မ

မတူလူချင်းစွန့်ကြဲပြင်းလျက်၊ ဖြောင့်စင်းသဒ္ဓါ၊ လှူလိုပါလည်း၊ သာသနာ
ပြင်ပ၊ သို့ကာလတွင်၊ မရလှူခံ၊ ဝိတ်ကြံစိုက်စိုက်၊ နှစ်ခြိုက်ခြိုက်လျှင်၊ မကြိုက်
သောအား၊ ကျိုးနည်းပါးသည်၊ နတ်သားဒေဝ၊ အကုံရ။

သူ့မှာမဆို၊ ကုသိုလ်မညှိ၊ မိမိချည်းသာ၊ များစွာအလှူ၊ ပေးလျှင်မူလည်း
ထိုသူနောင်လာ၊ သံသရာတွင်၊ ဥစ္စာဖြင်ပြီး၊ ပစ္စည်းကုသံ၊ ခြွေရံမရှိ၊ ဖြစ်ရာဘိ၏။

မိမိလည်းလှူ၊ သူတပါးကို၊ ဝိပဿနာ၊ နှိုးဆော်ပေ၍၊ ညီစေသမျှ၊ ကုသိုလ်
ပြုမှု၊ ထိုသသူကား၊ ဤလူအဖြစ်၊ ခန္ဓာပမ်က၊ မြတ်စစ်ချမ်းသာ၊ နောင်ခါကောင်း
ကြွယ်၊ စည်းစိမ်ကျယ်လျက်၊ ပေါကြွယ်ခြွေရွှေ၊ မျိုးဆွေရံဝန်း၊ လသို့ထွန်း၏။

တိုက်တွန်းကောင်းမှု၊ ပြုစေသူ့ကို၊ ကုသိုလ်နှိုင်းညှိ၊ မိမိမလှူ၊ နေဘိမှုကား
ထိုသူနောင်ခါ၊ ဖြစ်များစွာ၌၊ ဥစ္စာပစ္စည်း၊ ချိုတဲ့နည်း၍၊ ပေါပည်းခြွေရွှေ
ရံအုပ်ထွေနှင့်၊ မျိုးဆွေပုံယင်၊ သားမြေးဖြင်၏။

DONATIONS

(Dana)

"Unsimilar is human destiny.
 At the time true religion is no more
 Some will still be full of faith
 And desirous of giving in charity;
 Though they will see no worthy recipients
 Yet with genuine devotion
 They will give gifts
 To those they do not like
 And the result will be poor."
 Thus spoke Buddha to Angura Deva.

He who does not urge other men
 To do meritorious deeds,
 But practices his largess alone,
 Will in future rebirths
 Have many possessions
 But no attendants at all.

He who gives and urges others
 To give things in charity
 Will be reborn rich
 Surrounded by numerous attendants
 And holding vast possessions.
 He will be a shining moon
 In the assembly of men.

He who earnestly exhorts others
 To give donations freely,
 While himself offering nothing,
 In future rebirths will be
 Deficient in material belongings
 Yet many attendants and relatives
 Sons and grandsons will be
 In his entourage.

အကြင်သူသည်၊ အလှူကောင်းမှု၊ မပြုမိမိ၊ မညှိမညွတ်၊ မကြည်ညွတ်မှု၊
 ငတ်မွတ်ခွါရှောင်း၊ ဘဝပြောင်းသော်၊ ဆိုးကောင်းဖြစ်ဟုတ်၊ ဟင်းရွက်ပြုတ်မျှ၊
 မလုပ်ပလောင်း၊ ဝမ်းခေါင်းပြည့်ဝ၊ တရံမျှလျှင်၊ စားရမထင်၊ ထမင်းစင်ကား၊
 ဝေးကျင်လှစွာ၊ လူ့ပြိတ္တာဟု၊ ချမ်းသာမရ၊ ဝမ်းမဝသည်၊ ငှက်ပူပန်ဆင်းရဲတည်း။

“ရှင်တေဇာသာရ”

Whosoever
 Neither himself is munificent
 Nor urges others to be
 Will encounter evil fate
 After his body's dissolution:

Never feeling satiated,
 Scarcely finding eating plants,
 Showing hunger day and night,
 He will become a hungry spirit--
 Meeting all kinds of misery.

Shin Tezothara
 (Date unavailable)

The Buddhists believe that munificence (the giving of gifts) is one of the highest and most noble virtues. Charity (in Pali *Dana*) always leads to happy rebirths on earth or in a heaven of the *Devas* (Gods). In the practice of giving the Burmese excel other nationalities. (F.L.)

မဂ်သမ်းကြီး ဆုရည်ရွယ်။

မြွေရစ်ကပ်ကဏ္ဍာနှင့်၊ အဝိဇ္ဇာဘာသာ၊ ကင်းဝါကုသလ၊
သည်သန္ဓေ သေစုတိငယ်က၊ များပါကိစ္စသွယ်နှင်း၊
ဟယ်ဝယ်မှ မျှင်း။

ဖေါ်မဆောင်၊ ဓမ္မသျှင်ဂူချောင်လို့၊ ချီကျော်လို့၊
သေစုတို့၊ ငြိမ်းငွေလေခြင်း။

REMORSE

To gain the prize of Illumination
 I have made up my mind.
 Then I shall have liberation
 From the bondage of craving (*Tanha*)
 The all consuming darkness
 Of ignorance (*Avijja-asava*).

Seeking a womb for rebirth
 In other after-death conditions
 Many times I have experienced
 Different forms.
 But in whatever sphere
 Never can it be pure.

Thus no longer do I seek a consort,
 Satiated with a layman's life,
 I renounce it all and go
 To muse in the *Dhamma* cave.

U Khaing.

The *Dhamma* cave is a cave for meditation.

ပူသဗျ

ပူသဗျမူလို့တင်လိုက်မယ်၊

ကမ္ဘာမီးပျာကြီးသူ ဒုက္ခဆွေးတာက၊ ကွက်မလယ်၊ ။

သူရိယာခန့်စင်းကဲ့သို့၊ ပူညီတာအလွန်ပြင်းပါတိ၊

ရင်တွင်းမှာတဲ့ မလင်းနှယ်၊ ယွင်းကွယ်လို့သေခမန်း၊ ။

ယခုလေ၊ နုတမေဝါဝင်းရယ်တို့၊ လေးဖေကို ဧစေခြင်းရယ်နှင့်၊

အမယ်မင်း နှင်းရေနှင့်ဖျန်း။

“ဦးကြော့သွီး”

PAINFUL AS IT IS

Painful as it is...
 Let me state my trouble.

How full of anguish most dire
 Is one tormented by Universal Fire.
 As if seven suns blazed fiercely
 Equally burning is pain the world-round.
 Nowhere can a cool spot be found.
 My heart's trouble seems a death agony.

But presently beautiful maidens appear.
 "If you want to alleviate my pain,
 Sprinkle me with rose scented rain."

U Kyaw Thamee.

Poetess U Kyaw Thamee was a daughter of the poet U Kyaw who lived in the reign of King Mindon (1853-1878 C.E.) and who had received unanimous acclaim as a poet of extraordinary talent.

By Universal Fire is meant the catastrophic fire which will destroy and consume our universe at the end of the *Kalpa* according to Buddhist beliefs.
Kalpa is the "World Age" or "World Cycle" extending to millions of years.

ခွင့်မပန်

လူ့အဖြစ်တွင်မှ၊ ခုအသစ်ကြုံလွှာပြန်၊
 ဟို့မစဲ၊ မျှံ့စွဲအောင် လောင်စာနှင့်၊ သံဘက်ခါ
 တိုင်တိုင်လဲလို့၊ ဖိန်းနှဲခါမြန်မြန်ဆင့်စေတော့၊
 ခွင့်မပန်။ ။

ဟိုရှေးခါနေ့လပြောင်းရင်လှ၊ ပြေကောင်းတဲ့
 ပြေသင့်တန်၊ ကြံဖန်လို့ပူစိတ်စွဲ၊
 မေ့ကွက်ကိုရှာ၊ နေ့ရက်ကြာသာကြာတော့၊
 မင်္ဂလာပုသိန်ထည်နှင့်၊ မောင့်မျက်ရည်ကြည်ကြည်စို့ကို၊
 ဖုန်းတို့မစဲ။ ။

“ဦးကြေးသွီး”

NO COOLING OF ANGUISH

In human life
We meet constant renewal.
Slowly like tree-cotton
Burning without ceasing
Day after tomorrow and the next
One day after another day
Descends upon us
But there is no cooling of anguish.

Though the sun and the moon
Will not change in the future
Always shall I seek succor
And seeking it I shall fret.
My anguish I try to forget.
But no!
Day after day anguish lingers;
My tears run in a steady flow.
“Oh, softly dry them one by one
With the best cloth of Bassein.”

U Kyaw Thamee.

ဓမ္မဇာ (မျက်မြေလင်္ကာ)

သူတည်းတယောက်၊ ကောင်းဘို့ရောက်မှ၊

သူတယောက်မှာ၊ ပျက်လင့်ကသာ - ဓမ္မတာတည်း။

ရွှေအိမ်နန်းနှင့်၊ ကြဉ်နန်းလည်းခံ၊ မတ်ပေါင်းရံလျက်၊

ပျော်ပီရိပ်ငြိမ်း၊ စည်းဝိမ်မကွာ၊

မင်းချမ်းသာကား၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ရေမျက်နှာထက်၊ ဓဏဘက်သည့်၊

ရေပွက်ပမာ - တသက်လျာတည်း။

ကြင်နာသနား၊ ငါ့အားမသတ်၊ ယခုလွတ်လည်း၊

မလွတ်ကြမ္မာ၊ လူတကာဘို့၊ ခန္ဓာခိုင်ကျည်

အတည်မမြဲ၊ ဖောက်လွှဲတတ်သည်၊ မချွတ်စသော - သတ္တဝါတည်း။

ရှိခိုးကော်ရော်၊ ပူဇော်အကျွန်၊ ပန်ခွဲတုံ၏၊

ခိုက်ကြိုဝိပါက်၊ သံသာစက်၍၊ ကြိုက်လတ်တုန်မှ၊

တုံ့မယူလို၊ ကြည်ညိုစိတ်သန်၊ သခင်မွန်ကို၊

ချန်ဘိစင်စစ်၊ အပြစ်မဲ့ရေး၊ ခွင့်လျှင်ပေး၏၊

သွေးသည်အနိစ္စာ - ငါ့ခန္ဓာတည်း။

“အနန္တသုရိယ”

THE NATURE OF THINGS

(Release from Anger)

Often a man suffers destruction
In order that another man
Might enjoy well-being.
Such is the nature of things!

A courtier's satisfaction
In enjoying kingly confidences
In golden palaces
And a King's own good fortune
Are merely bubbles
On the surface of a vast ocean
Momentary and evanescent.

If dictated by commiseration
I were to be released
And freed from execution
I would not escape Death.
Inseparable am I from *Karma*
All sentient beings
Being subject to dissolution.

Respectfully I salute His Majesty.
Should I again meet my Lord the King
In one of my future rebirths
In the cycle of *Samsara*
Begrudging him nothing
I would lovingly forgive him.
Impermanent is my body of blood.

Anantasuriya.

Anantasuriya was a chief minister in the Kingdom of Pagan under King Naratheinka (C.E. 1170-1173). When as a result of a palace revolution Naratheinka's brother Narapatisithu seized the throne, Anantasuriya was ordered to be executed. On the eve of his death he wrote this classical poem entitled "Dhammata" (The Nature of Things), which is one of the literary treasures of the world. (F.L.)

Karma can loosely be translated as destiny as ordained by the ethical consequences of one's acts in previous existences. *Samsara* is as explained before the cycle of deaths and rebirths until Nirvana is reached.

မှီငြမ်းပြုသောစာအုပ်များ။

- ၁။ သီချင်းပဒေသာ။
- ၂။ ကဗျာ့ပန်းကိုး။ ပါမောက္ခဦးမောင်။
- ၃။ ကဗျာ့ပန်းကိုးအဖြေစုံ။ ဟံသာဝတီ - ဦးဘရင်။
- ၄။ ကဗျာ့ပန်းကိုးအဖြေသစ်။ အယ်ဒီတာ - ဆရာမာသ။
- ၅။ ခန့်မှန်းမြန်မာစာ။ ဦးမောင်။
- ၆။ တန်းမြင့်ကဗျာဖွဲ့နည်းကျမ်း။ ဦးဖိုးငွေ။
- ၇။ ကဗျာ့ပန်းမြိုင်။ ဦးသိန်းနိုင် (ဝိဇ္ဇာ)။
- ၈။ ခေတ်သစ် ကဗျာများ။ ဦးဝန်နှင့် ဦးသိန်းဟန်။
- ၉။ စာဆိုတော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိ မိုလ်ကြီး ဘသောင်း။

BOTANICAL GLOSSARY

	PAGES	
<i>Bodhi (Bawdi)</i> Nyaung Bawdi ညောင်မေဓိ	10	Bo-tree, Pipal (peepul) <i>Ficus religiosa</i> -Linn
Gangaw ကံ့ကော်	4	Poached-egg tree <i>Mesua ferrea</i>
<i>Kan flower</i> ခံပွင့်	11	<i>Carissa carandas</i> -Linn
<i>Kazoon creepers</i> ကန်စွန်း	23, 28	Watercress <i>Ipomea</i> leaves
<i>Khabaung</i> vine or (<i>Kabaung</i>) leaves ခံပေါင်း	15	<i>Calamus longisetus</i>
<i>Khabaung</i> tree	15	<i>Strychnos nux blanda</i>
<i>Khatauk</i> flowers (<i>Kandauk</i>) ခတောက်	28	<i>Thalictrum foliolosum</i>
<i>Khatta</i> flowers ခတ္တာ	15	<i>Eurycles amboinensis</i>
<i>Kyaw</i> (<i>Akyaw</i>) ကျော်	15	<i>Acquillavia agallocha</i>
<i>Kala-met</i> ကရမက်	15	<i>Mansonia gagei</i>
<i>Kin-bon</i> ကင်းပုံ	23	<i>Acacia concinna</i> DC. <i>Acacia rugata</i> -Lam
<i>Lai-ka-nyo</i> (<i>Lai-ka-nyun</i>) လယ်ကညို့ငယ်	28	<i>Asparagus racemosus</i>

<i>Mayo</i> (Ma-yo) မရိုး	24	Milk weed <i>Calotropis procera</i>
<i>Mayo gyi</i>	24	<i>Calotropis gigantea</i>
<i>Mi-chaung</i> vine <i>Migyaung</i> မိကျောင်း	15	Crocodile flower <i>Derris scandens</i>
<i>Nan-tha</i> <i>Natha</i> နံသာ	15	<i>Milletia ovalifolia</i>
<i>Natha-pyu</i> နံသာဖြူ	15	<i>Milletia piseidia</i>
<i>Natha-ni</i> နံသာနီ	15	Red sanders <i>Pterocarpus santalinus</i>
<i>Nwe-gyo (kyo)</i> <i>Nwe-cho</i> နွယ်ချို	4	Burma liquorice <i>Thurbergia laurifolia</i>
<i>Padauk</i> ပိတောက်	5	<i>Pterocarpus macrocarpus</i>
<i>Pet-sut</i> ပက်ဆုတ်	4	<i>Eriobotrya bengalensis</i>
<i>Pilo</i> ပိလော	23	<i>Corchorous</i> spp.
<i>Sabe</i> စံပယ်	11	Jasmine <i>Jasminum pubescens</i> -Wild
<i>Saga</i> flowers စကား	17	<i>Michelia champaca</i>

<i>Su-pou</i> <i>Subok</i> <i>Subok-gyi</i> ဆူးပုဂံ	23	<i>Accacia pinnata</i>
<i>Tama</i> တမာ	10	The Persian lilac-Pride of China, India. <i>Azadirachta indica</i> -A Juss
<i>Thabye</i> သဇင်	4, 10	<i>Eugenia</i> spp.
<i>Tharaphi</i> <i>Tharapi</i> သရဖီ	4	Laurel-Alexandrian <i>Callophyllum amvenum</i> -Wall ,, <i>kunstlevi</i> -King ,, <i>parkavi</i> -Fischer
<i>Thazin</i> သဇင်	10, 25	Orchid <i>Bulbophyllum</i> spp.

Burmese words for trees, shrubs, and flowers, often differ in different sections of the country. Naturally a single Burmese name will often apply to a great number of different latin botanical names and at this late date it is a little difficult to be positive just which specific latin-named plant a poet was seeing in his mind's eye. The above list was compiled with the help of some Burmese botanists and from the following:

List of Trees, Shrubs, Herbs, and Principal Climbers, Etc. Third, Revised and Enlarged Edition, by H.G. Hundley, B.Sc. (For. Rgn.) Silviculturist, Burma, and U Chit Ko Ko, Herbarium Curator 1961, Superintendent, Government Printing and Staty., Union of Burma, Rangoon.

Journal of the Burma Research Society Vol XXXIII Part II, A Key To The Trees and Shrubs of the University Estate, Rangoon by Nant Gladys Kwa.

A Check List of some Common Roadside and Garden Plants of Rangoon F.G. Dickason (unpublished pamphlet).

PL
3984
L87

Lustig, Friedrich V.
Burmese classical poems

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
